

Кыргыз
Саясат
С. 30

1 руб.

بۇتۇن دۇنيو ادمگه كىچىلەرى، بىرىكىلە

چىناغان: ارابى اۇۇلۇ

С. м.

Бир донум.
Тенидеك
Толкындар төсөөлөкүмү
جومоқчуноқу

Бастыруучу Кыргызстанда
(сөмөтөйдөн бер болум)

Майнагам Архив
Баструу жүзү
Баструу жүзү
Баструу жүзү

С. С. С. Р. Фалктарынын Борбор басма Махкэмеси

ماسکو—1925 жыл

M 1925

1056

ПОЗМА СЕМЕТЯ
(ОТРЫВОК)
ЗАПИСЬ КАРА-КИРГИЗСКОЙ
НАУЧНОЙ КОМИССИИ

На кара-киргизском языке.

ЦЕНТРАЛЬНОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО НАРОДОВ С. С. С. Р

Москва, Никольская, 10.

По заказу Ревкома Кара-Киргизской Автономн. Области

بۇتون دۇنيو ادمكه كچيليري بير ككيله!

С.Н.Г.Б.
№ 58899

سەمەتەيدەن بىر بولم

تنى بەك

جوەوقچۇ نۇقۇ

باستىرۇۇچۇ قرعز بلم كەمىسياسى

جىناغان آراباي افۇلۇ

С.С.С.Р. اەلدەردك بور بور باسما ماحكەمەسى

ماسكو - 1925 جىل

ГРБ Киргизской СС
1968
им. Н. Г. Чернышевского

14182.7

Книга набрана и отпечатана
в 1-й типографии Централь-
ного Издательства Народов
С. С. С. Р. Москва, Николь-
ская, 10. Тираж 5,000 экз.
Главлит № 31678.

28531

سەمەتەي بائردان ۶ بىر ۶ بولۇم.

سەمەتەي بائردىن، جاش كەزىدە قۇدا بولغون قايىنى
آقۇن قان، آقۇن قاندىن قىزى «آي چۈرۈك سەمەتەيدىن
قولۇقتۇسۇ بولغون. جەدىگەردەگەن اىلدەن چن -
قوچو تولتوى دەگەن اىلدىن بائىرلارى.

آي چۈرۈكتۇ تارتىب آلابزدەب قول جىيىب بارب
آقۇن قاندىن شارن قاماب جاتقاندا:
آي چۈرۈك سەمەتەيگە بارب، آق شۇكتاردەگەن
قۇشۇن آلا قاچىب كەلگەن.

سەمەتەي آرتىنان آق شۇكتاردى از دەب بارب
اۇستۇنون چىغىب، چن قوچو، تولتويدۇ جەگب آي
چۈرۈكتۇ آلب قايتقان.

بۇل بولۇمۇندو بارىسى تۇگول ادمەس، (چن قوچو،
تولتويى آقۇن قانغا قىزگىدى. بەردەب قاماب جاتقانينان
باشتالاتدا، سەمەتەي بائر آق شۇكتاردى از دەب بارب
آقون قاندىن شارينا جاگىدان جەتكەننە توقتولوت).
بۇل جوموق قرغز قالقىنا ۶ مالم قاممكى تنى بەكتن
جوموغۇنان ۶ بىر كەسەك باشى آياغى جوق. سەمەتەيدى
۶ آبدان تولۇق جىيىناب، تۇرۇب بارن ۶ بىر باسترابىز.
مۇنۇ خالققا ۶ تىلسۇۇتۇ قۇغا آلدى مەنەن باستىرىب
اولتۇرابىز. آراباي اۇۇلۇ.

چن قوجو، تولتوی اهلینەن،
امر^۲ اولتۇرۇپ سالباسام،
امسكى دووغو قالباسام،
كۈندۈى بولغون بالامدى،
كۈيگۈزۈپ قارماپ بەرگەندەى.
كۈنو قىلب، آلباسام،
مەنن چامام كەلبەسە،
بۇل امر سەمەتەى با اتردن
آلا تۇرغان قاينى اكهەن،
آى چۈرۈك آلساڭ اوڭ بولبويت،
آسىلى آيشڭ جۇن بولبويت،
اۇرۇشساڭ اويات بولوسۇڭ
قارماشساڭ قوردۇق كوروسۇڭ،
امر سەمەتەى با اتردن،
قاتىنن آلساڭ^۲ اولورسۇڭ.
قايتب كەتكىن^۲ اۇيۇڭو،
مىنەرىڭكە آت بەرم،

كىيەرىڭكە تون بەرم
اون اكهى قايقا شارمدان،
ئانداساڭ سۇلۇزۇ قز بەرم.
آلستان قاپار كەب اۇغار؛
امر سەمەتەى با اترڭ،
آى چۈرۈك آلدى دەب اۇغار
آنتانپ چىغار جول آلب،
آلتىمىش دۈركۈن قول آلب.
قىسب سالار اهلڭدى،
كەتيرب سالار بەلڭدى،
سويۇپ سالار آتڭدى،
جويۇپ سالار قالڭدى.
آقۇن قاندىن بۇل سوزۇن
قاق، اۇشۇندى دەب آيتب،
اهلچى كەلدى كەب آيتب،
جەدىگەردن امر تولتوى
چاقىرب كەڭەش سالدى دەيت،
آت كوكلۇن سۇيۇشۇپ
آت قۇيرۇغۇن^۲ تۇيۇشۇپ
آتباشارغا مەرگەندى،

ملتق آتار امرەندى،
دەر باشقا بولۇپ الدى امى
چەلەكتى جەردەن كوتورۇپ،
جەسەكچى جەسەپ قالدى امى
جەكەلەپ جووغا كىرگەندى،
جوو چاراغن بىلگەندى،
قلقانداي نايىزا قىلايتىپ،
جاسوو بولۇپ سالدى امى -
چايشارغا بالباندى،
جازا چاپپاس مقتۇزۇنۇ
جووغا تىيەر اقتۇزۇنۇ،
چابۇلدۇ قويۇپ قالدى امى
آت. اوينوتۇپ تۇرۇشۇپ،
آقۇن قاندىن آسكەرى،
آستىنان توزۇپ اۇرۇشۇپ
قاراغاي نايىزا قايراشىپ،
قاق چوروككو ماليشىپ،
قاچپاي تۇرۇپ سالىشىپ
آيبالتا قولغو آليشىپ
آياپاي باشقا سالىشىپ،

آلتىندان قىلغان قىلغاندى
تالقالاشىپ قالىشىپ
دومبۇراسن تارس اۇرۇپ
دوولباسن قارس اۇرۇپ.
ئەچل مەردەندى چاقىرىپ
شاي مەردەندەپ باقىرىپ
آ، قۇدايلاپ آقىرىپ
سۇرناين اەن تارتتىرىپ.
توو تۇبۇندو تۇرۇشۇپ
توونۇ قانداپ اۇرۇشۇپ،
قوو، تۇبۇندو تۇرۇشۇپ
قوونۇ قانداپ اۇرۇشۇپ،
آى بالتا تىيدى چەكەگە
باتا كىرگەن با اتردىن
آلتىمشداي جىگىندى
سىزىپ كەندى مەكەگە
نە قىلارن بىلە - آلباي
امرسە مەندى با اتردىن
قاتىنن تارتىپ الام دەپ
چن قوجو قىلدى ئەل - آلباي

اەكى قاندىن قالڭ قول،
ايرىلىشىپ قالدى اەمى،
جازىدا آشتىق سالدىر باي،
كوزۇندى اەگن الدىر باي،
مۇنىكۈلۈن اەمى قىلىبتى،
اى چۆرۈكتۈ مەنتىب جاتىب الام دەپ
شىغايىدىن اۇزۇلۇ چن قوجو
اۇشۇنداي اقل قىلدى اەمى
جايلوونو چققان مال قوبىبوى
جالپى اەتەيب ائلى اەمى،
كۆرۈ چۈن اتقا جەم قىلىپ،
التى سان شارن دەم قىلىپ
قاماب جاتتى بلىق اەتەدى.
اقۇن قاندىن اى چۆرۈك،
اولجوغو ائۇشۇپ بارغانچا
اولجو قاتن بولغونچو
مەنتىب قوردۇق كورگونچو
اەم سەمەتەدى بااتردى
اەلىنەن از دەپ باراين،
آبدان بااتر اەم بولسو،

چاقىرب ائب كەلەين
زوردۇق قىلغان تولتويىدۇن
مانى-جاين كورويىون.
شىغايىدىن اۇزۇلۇ چن قوجو
چىنداب اءوچۇم الاين
اقۇن دۇن قزى اى چۆرۈك
اى قۇۈكەبن كىيدى اەمى
قانانن كۇنگو قاققىلاب،
قۇيرۇغۇن سۇغا چاپقىلاب.
كۇن بانىش كوزدوى اۇچدۇ اەمى
اى قۇۈراى باشن سىيدىرب،
اسمانداپ اۇچۇپ چقىدى اەمى.
انجىيان مەنەن كۇلويىدۇ
الماتى مەنەن چەلەكتى
اوشو ندون بەرى-قىيدىرب
كەك تالاس اوڭدۇ جەر تايپاي
سەمەتەدى اوڭدۇۈ اەم تايپاي.
التى تۇنۇ جەتى كۇن
اون اۇچ كۇنۇ اۇچتۇ اەمى
چەت بەجىدىن اويۇندا.

جەكەندۇ كۆلدۈن بويۇندا
سرغالۇسۇ سان دەگەن،
سۇرمالۇسۇ مەك دەگەن
قۇلاسى داوسۇب ەبر تولغون
قوڭۇر بايدىن چۆز جلقى
جاتقان اەكەن جەر تولۇپ،
أقۇندۇن قىزى آى چۆرۈك
قىز-كەلندەن كەب اۇققان.
سەمەتەيدىن جلقىسى
قىزل بۇۇرۇل دەب اۇققان
قاتن قزدان كەب اۇققان،
اەر سەمەتەى جلقىسى.
قارا بۇۇرۇل دەب اۇققان
كەچە، قاين-اتم ماناس اولگوندو
أبكە، كوبوش اەكى آرام
اول جو قىلب بولگوندو
أىغىرن سوردان سالغۇبى؟
بۇۇرۇلدىن بۇرۇلۇپ
سۇرچا بولۇپ قالغانبى
بولبوسو كورگون كىشى جالغانبى:

آسماندىن ايلاب بوى-بويلوب،
ازدەب چۆرۇپ اوى-اويلوب
قوڭۇر باى كەلدى جلقىغا،
ألتى قالماق قوشچۇ آب
ألغارا ەمىنپ بويقويوب
چوڭ اوتۇك بۇتتا چۇيقويۇپ
قابىلتىدا چارقلداپ
ألتىدىن تۇزار چوڭ كۇرمو
آى داليدا چارقلداپ
مۇرۇندارن قاراساڭ،
سۇرابانن قابىداى
مۇرۇندارن قاراساڭ،
چوڭ بالتانن سابىداى
أرقلىسندا آيدارى
تور آىغردن جالدىاى.
مۇنداى قالماق باشى بار،
قالپاقتا شۇرۇ تاشى بار.
مۇرۇتۇ بۇۇرۇل بولۇبتۇر.
اوزۇ سەكسەن جاشقا تولۇبتۇر.
آيدارى آىپاق بولۇبتۇر

آبدان بويۇ سولۇبتۇر.
مۇنداق قايتىپ داوتتۇ ەمى
آندان اۇچۇب قيديرب
داۇچ آشۇنۇ آشتى ەمى.
اۇرۇمچۇ مەنەن ماناسقا،
قاتتوو مەنەن باسدى ەمى.
قاراشار قامبىلى،
قاباتى مەنەن قيديرب.
قاشقاردى كوزدوى اۇچتۇ ەمى.
اوپۇلدۇ آشب دتۇشتۇ ەمى
چوڭ اوپۇلدۇن اويۇندا
سارى قولدۇن بويۇندا.
قانائى كۇندو قىلانغان
بۇۇدايق قاندىن مۇز بۇرچاق
آسماندىن بايقاب سىناغان
ساقالپىنن آغى ەكەن،
ساپار كەتەر چاغى ەكەن
مۇرۇ تۇنۇن آغى ەكەن
بۇقار كەتەر چاغى ەكەن
ەر تولتوبىدۇن دارتىنان.

چن قوجو قۇلدۇن زارپىنان.
باشتاب آلب بارغانغا،
بارب داوچۇم آلغانغا.
چيىرما بەشە چاغندا
چيگىندىن كۇلۇ ەر ەكەن،
مۇندا قۇداى تۇش قلسا،
تېيىبەى تۇرغان ەر بەكەن
قاچب بارب قارابەت.
قارىغا تېيىدى دەر بەكەن
مۇندان داوتۇب كەتكەندە.
اوتۇز بەشكە جەتكەندە
مۇندا قۇداى تۇش قلسا
تېيىبەى تۇرغان ەر بەكەن.
مۇندان داوتۇب كەتكەندە،
قارق جاشينا جەتكەندە
مۇندا قۇداى تۇش قلسا
قوشۇلباي تۇرغان ەر بەكەن،
قاچب بارب قارا بەت
قارتقا تېيىدى دەر بەكەن.
مۇندان قايتىپ اوتتۇ ەمى.

الای بلسیب سیدبرب،
آنجیيان مەنەن تاشكەندى
آرالاب اۇچۇب قىدىرب،
قارا بۇزۇل چاتقالدان،
قايتا آيلانپ چقىدى اەلە.
آسماندا جۇرۇب اوى اويلوب
سەمەتەى تاپپاي بوى بويلوب
آسماندا بايقاب كوردۇ اەلە.
تورت كۇلدۇن تومون چاغندا،
توروماناسدن تىككەن باغندا.
قايناردن قارا كوزۇندو
قاتى چناردن ءاوزۇندو
كەڭ قولدۇن ماڭداى چاغندا
ايفا باققان آق ساراي
آبيدان كورۇب آلدى اەلە.
آسمانداغان آى چۈرۈك
ازدەپ كەلگەن سەمەڭدى
اوشو جەردە تابتى اەلە.
آى چۈرۈك تارتىپ آلام دەپ
آقۇن قاندىن شارپىنان

چن قوجو، تولتوى باسقاندا
تارتۇغا قارماپ بەرەت دەپ
آقپىنان شاشقاندا.
جەردەگەن جەرى تالاس دەپ
آتاسى بااتر ماناس دەپ
اۇققان اەكەن اۇقمۇستان
بااتر ماناس اولگوندى،
قالق چوغۇلۇب كومگوندى،
مەكەن كەلگەن بەش آجى،
جەرگەلەتپ قويدۇرۇپ
جەردى كەتمەن مەنەن اويدۇرۇپ
آق سارغىلدى سويدۇرۇپ.
آلتى كونۇ امر كەبى،
قازاناق قىلب اويدۇرۇپ
قىزل دلە چاشتىرب
قىيامات جولۇن آشتىرب.
دوورانغا توقسون سۇر بايلاپ
بارن بىردەى قۇربايلاپ.
جۇما كۇنۇ قويدۇرۇپ.
قارىلاردان كەپ اۇققان،

كىيىن بارى اولگونچو
 جەتى قىلم بولغونچو.
 تۇرار بەكەن دەپ سالغان
 امر سەمەتەى بائىردىن،
 اتاسى ماناس ساراين.
 آق چوقودون بەك سالغان،
 آدمدىن بارى اولگونچو.
 تۇرار بەكەن دەپ سالغان،
 ساراين جاقشى سالدېرىب،
 اوشوندى كورگون بائىرلار،
 داڭازا قىلىپ قالدېرىب.
 آندىن مۇرۇن ساراى جوق،
 آفۇندۇن قىزى آى چۇرۇك
 اۇققان اەكەن اۇقمۇشتان
 ساراى بولسو اۇشۇ دەپ
 تالاس بولسو اۇشۇ دەپ.
 آسماندىن كورۇپ اوى اويىلوب
 قاين آتام ماناس با اترغا
 اۇستۇنون اۇچۇپ بەت بولۇپ،
 آرباغىنا چەت بولۇپ،

2.8531
 ГРБ Киргизской ССР
 1988
 Имени В. И. Ленина

2
 ГРБ Киргизской ССР
 1968
 ИМ. Н. Г. Чернышевского

آفۇندۇن قىزى آى چۇرۇك
 قاتىدا بولسو قانىكەى
 قاتۇۇ قزمەت قىلدى دەپ،
 آنجىياندىن آستىدا،
 نامەنگەندىن اۇستۇنون
 قىزل آرستان مولدوغو،
 قىياماتتىق دوس اەكەن
 اۇرتتۇك جالب آت بەرگەن.
 ءموور بلسىپ قات بەرگەن.
 قويون آلى بالانى،
 چابار قىلىپ آلدىرغان.
 كەك قاشقاردىن آرجاغى،
 كەبەز توونۇن بەر جاغى.
 چوك اوزوندۇن بەلىنەن،
 تەل بوتوسۇن چالدېرىب،
 نارغا جۇكتوب آلدېرىب
 ءتورو ماناس ساراين
 داڭازا قىلىپ قالدېرىب
 تەل بوتودون بەك سالغان
 امرسە مەتەى بائىردىن

قانتىب اۈچۈب ، اوتوم دەب
آلاتوو باشن آيلانېب،
آرجاغى مەنەن اۈچتۈ دەيت
آمالۇۇ بۇلاق شۇمقار تاش،
آشب اۈچۈب تۇشتۇ دەيت.
تورت كۆلدۈن ، تومون چاغندا.
با اتردن تىكەن باغندا.
قايىناردن قارا كوزۇندو
قايى چىناردن ، اوزۇندو
اون اەكى قانات اوردوسۇن.
اوقچۇن تىگىب سالىتر
كەرمەسىنە ات تولۇب،
جۇرت قازانداپ قالىتر
، اويۇز - ، بۇيۇز اەكى اوردو
كورۇنو تىگىب سالىتر،
ماگداي چاغى بوز سەكى
بارب تۇشتۇ آي چۈرۈك
امرسە مەتەي بااتردن
كەلبەتن قانتىب كوروم دەب
قاباردى قانتىب بەرم دەب

قانتىب بارسام شارىما،
چىن قوجودون ، اولوم دەب
امركە قاتىن چاچىكەي،
اوردودون چىقدى ماگقايب
آق قۇلجاداي داگقايب
نا كەرى بۇتتا تاپايىب.
اەلەچەك باشتا قايىقايىب
آلتىندان قىلغان چوگ سويىكو،
آقىرەكتە چارقىلداپ
شۇرۇدان تاققان چاچ مونچوق
ماي سوورۇدا شارقىلداپ،
اوزۇن بۇلاق باقچاغدا،
باسىب باردى چاچىكەي
جەگىن جەرگە سۇيروگون.
جەلبەگەي باسىب اۈيرونگون.
آلتىغا بويۇن شىباغان،
چاچىكەيدى آي چۈرۈك
كورۇب تۇرۇب قۇوانغان.
امرسە مەتەي بااتردن
مۇرۇنقۇ زايىبى اۇشۇ دەب

شىغايدىن اۇلۇنچىن قوجو،
اەرسەمەتەي بااترغا
قاتتۇۋ ايتىپ جوولاشىپ
آراغە اەلچى سالىشىپ،
اقلداشپ آلىشىپ،
آسماندىن مۇنار بوز بولۇپ،
جەدىگەردىن تولتويغۇ،
چەت قايندىن بارب دوس بولۇپ
تولتويىدون بارب جول سۇراپ،
اون اەكى دۇركۈن قول سۇراپ
شارمىدى ساپادى،
جايى قىشى قامادى.
جازدا اەگن سالدرباي
كۈزدۈ آشتىق آلدرباي
مۇنىكۈلوڭ اەمى قىلغاندىن
قاچىپ كەلدىم آرقالاب،
چىمىنداي جانم قالقالاب.
قالقىمىدى بۇزدۇ تالقالاب
آداشقانم چۈرۈكتۇ،
اەر سەمەتەي بااتىرىڭ

اوزۇ اورغاپچى اەمەسىبى
آرز - مۇڭۇم ايتاين،
اقلداشپ قايتاين
اون بەشتەگى قىز بولۇپ
اۋولجۇى باسب باردى اەلە.
بۇ، پەرقىزىنداي بەيباققا،
كورگۈندۈ چاچىكەي،
جۈرۈگۈ كەتدى قاينان
بلەگى كەتدى ساينان
ارپ اەتىرگە آلى جوق،
ايلاسى كەتپ قالدى اەلە.
آي چۈرۈك آرقا چاچىن بۇلايتىپ
تاماغىن آق شۇڭقارداي قىلايتىپ
جانينا باسب كەلدى اەلە.
اۋو، شاتەمر قىزى چاچىكەي
اەجەكە: سوو سالامات جۈردۇڭبۇ؟
ساغىنباي بالا سۈيدۇڭبۇ
اەجەكە: اەسەن - امان جۈردۇڭبۇ،
اەرمەكە بالا سۈيدۇڭبۇ.
قاراغاي بارب بولۇشۇپ

تالاشب بارب آلابى؟
تولتويغو بۇزۇق سالابى،
جە، قلغان ايشى چالابى.
كۈنۈ بولۇپ قالات دەب
كۈيۈتكۈ مەنى سالات دەب
كۈيگۈزۈپ سۇراب آلات دەب
كوڭلۇڭكو آلباغىن،
ئوردو اۋيۈڭدۈ اوڭدويۇن
كوچكوندو ئووڭدۈ قومدويۇن.
جالغان آيتسام اوڭبويۇن.
قارق جل قزماق قىلاين،
قارق جىدا قارب ءولورسۇڭ
قىيامات جولۇن كورورسۇڭ.
آرقا چاچاڭ بۇلايتب،
آق جۈزدورۇن قىلايتب.
چاچىكىمى امرگىب تۇردۇ مۇنۇ آيتب
قارانب قويدۇ قۇزارتب—
قىزل كىيىگەن توڭگوربۇ،
آتاسىنن ئورۇندو.
امرازدەگەن اوڭور بۇ،

چاشلدى كىيىگەن توڭگور بۇ،
آتاسىنن تورۇندو،
چار ازدەگەن اوڭور بۇ،
تېيەرىنە امر تاپپاي
سەن امر آلباغىن امسكى دەب
قاشقا تامان كەسكى دەب
چاچى قۇزدى بولغونچو،
تېشى بۇزدى بولغونچو.
آقۇن قاندىن ئورۇندو
كوب اوتۇرۇپ زاق بولغون،
سامايڭ قۇزدى آق بولغون
امر سەمەتەى باتردن
آتاشقانى چاچىكەى.
سۇلۇلۇغۇ سۇمباتتۇ
آرزان مەنەن قىمباتتاي.
چۈرۈك سەندەن كەم بەكەن
امر سەمەتەى باترغا،
ازدەب تىدى دەربەكەن،
آراغا كىشى سالغانداى
آراچى كىشى مەن امەس

ساداغاسن ڤاقتىرىپ،
اهل چوغۇلۇپ ڭدۇر بودۇ
آل آڭغىچا بولبودۇ
كۈل چورومىدىن قان چورو،
كەڭ قولىڭ باشى كولمودو،
جاتقان اەكەن جلقىدا،
امر سەمەتەى باتردن،
آماندىغىن بىلەم دەپ،
آمانداشپ كەلەم دەپ
سالام آيتب جارق اەتب،
امر سەمەتەى باتىرن
ارغىب تۇردۇ مۇنى آيتب،
قامباردن اۇزۇلۇ قان چورو،
آمامبەتتىن كۈل چورو
آتامدان قالغان آق شۇڭقار
چورو اەتىنە كەلگەن چاغى اەكەن،
سالا تۇرغان تابى اەكەن.
امرتەڭ تالاسدى بويىلۇپ قۇش سالات
بۇگۈندون قالباى قايتب بار.
چوروم قاباردى قاتۇۇ سالسن دەپ

امر سەمەتەى باتردن
سەنى آلۇچۇ امر امەس
آتاشقانى چاچىكەى،
آى چۈرۈك سەندەن كەم امەس
تاي-تاي كوتوك^۱ ات اۇقسۇن،
قايتا باستى قاغىنىپ،
بۇلۇمدان قلغان چوك^۲ اچاڭ
بۇلاستاتا جامىنىپ.
قايتا باستى قاغىنىپ،
آقۇندۇن قىزى آى چۈرۈك
اۇيالغاندان^۳ اولبودۇ،
اولبوى ترۇۇ قالبادى.
تامانن جەردەن تارتا آلباى
كوزۇنۇن جاشن توگۈلتۇپ
كۈنۇلۇكتۇ^۴ بولۇنتۇپ
امر كە قاتن چاچىكەى،
امشكتەن كردى اەڭكەيب
اۇيگو كردى اۇشكۇرۇپ،
تازا چققان چاچىكەى
جامان بولدى بۇزۇلۇپ

جلقىچىغا آيتب بار.
آتامدان قالغان كوك بۇۇدان
كوگۇلۇك كەلسە تابتاب ئمن
كوگۇلۇك كەلسە بابتاب ئمن.
امرتەگدەن قالباي امرتەكەل،
امرتە كەلسەك كۇل چورو،
قارا جول مەنەن چابارسك
قارا سۇۇدان تابارسك:
كەلب قالساك كۇل چورو،
اق جار الدى چابارسك،
اق اينەكتەن تابارسك.
امرتەگدەن قالباي امرتەكەل،
كۇل چورو جلقىنى كوزدوب قايتدى دەيت
كۇۇگوم كىرە كۇن باتا،
التندان قۇرغان تاقتاغا،
مامقدان قلغان باقتاغا
چاچىكاي مەنەن سەمەتەي،
ايقاليشب جاتدى دەيت
آرقار مەنەن قولجىداي
بو تومەنەن تايلا قتاى

مويۇن آيشيب جاتتى دەيت
تارازان جلدز باتتى دەيت
تك آغارب آتدى دەيت.
امركە قاتن چاچىكەي
كەچەگى كورگون آي چۇروك
كەتدى بى اەكەن اوردۇنان
تۇرات بەكەن اوردۇندا،
باسب باردى شارقداپ،
التندان قلغان چوك سويكو،
آقىرەكتە جارقداپ.
آقۇندۇن قىزى آي چۇروك
آرقاچاچن بۇلايتب،
اق تاماغن فلايتب
توزۇب چقدى مۇنۇ آيتب،
ئمانى - جايم آيتاين
قاپار سالب قايتاين.
امر سەمەتەي بالتردن،
تاى بۇۇرۇل آتن مينەبى،
چوودون قورقيوس امر بولسو
آي چۇروك جاين بىلەبى.

چن قوجو مەنەن تولتويون،
آي چۈرۈك تارتىب الاپن
جە، آي چۈرۈكتۇ، بەرب تولتويغۇ،
تالاستا جاتىب قالابى
جە، نامىسى جوق بالابى؟
آيتچى امجەكە كەبىدى
تايپايسىگىمى اەبىدى،
امركە قاتن چاچىكەي
قارماي آلدى بيلەكەن
ءۈچ قۇلغان قارابەت،
قالبتى تاب كەلگەنن
باشتا كورگون جەربەلە:
جە، كوز بايلووچۇ سربەلە (سحر)
شايتاندا كەلگەن اەلچىبى
قوينۇنداغى كۇبوسۇن.
ءولبوى تۇرۇب بەرچۇبۇ؟
سەنى اۇيگو ءسويروب باراين،
ءۈزى قزماققا سالاين،
اوشوندا: قورغوشندا كويكولۇپ
قولدون چغىب آي چۈرۈك

امركە قاتن چاچىكەي.
كورگونۇم بۇگۈن ءتۈن بولور،
امر سەمەتەي بائىردى
قابل بولسو تىلەگم
سا، كورگونگون كىشى كم بولور،
قايم آرز كەب آيتقان،
اوشۇ بۇگۈن سەمەتەي.
كەك تالاستن اويۇنا،
آق اينەكتن بويۇنا،
آق شوگقار سالات دەپ آيتقان.
ءۈيدو قالسا سەنىكى،
قۇداي تالا بۇيۇرسا،
تالاغا چقسا مەنىكى،
قارا سۇنۇن اويۇنا،
آق بۇلا بولۇپ بۇرۇلۇپ،
آلتى ءتۈرلۇ قۇبۇلۇپ.
ءۈچ كورۇنۇپ كوزۇنو،
سر كورسوتۇپ اوزۇنو،
بۇلادەپ بۇرۇپ آغاندا،
قانچىفاغا چالغاندا

شۇڭقارن قولدون آلباسام،
آق شوڭقار از دەب نابام دەب
آزابقا باشن سالباسام،
آندان آيلا كەلبەسە،
قارا سۈنۈن كۈلچۈككۈ،
تۈۋرا كەچپ اوتكۈندۈ
آق بالقتاي قىلداپ
آلتىداي بولۇپ چىلىداپ
ئۈچ كۈرۈنۈپ كۈرۈنۈ،
سر كۈرسۈتۈپ ئۈزۈنۈ،
بالق دەب باسپ آغاندا،
قانچىقاغا چالغاندا،
قولۇنداغى شۇڭقارن،
اەبتەپ قارماپ آلباسام،
اەلىگە بۈلۈك سالباسام،
آندان آيلا كەلبەسە
اوردوك كولدون اوتكۈندۈ
امر سەمەتەي بااتىرك،
قۇشۇن سالار مالى اوتكۈندۈ،
جەكەندۈزۈ كولدۇن جەگىنە،

شايرلۇۇ كولدۇن چەتپنە،
آق قۇۇ بولۇپ جاتباسام،
باشمدى كۈلگۈ مال باسام
بالردى سورۇپ قالباسام،
قۇقۇلداپ اوتتوب قالباسام
قۇدەب قۇشۇن سالغاندا،
اەبتەپ قارماپ آلباسام
سالا تۇرغان شۇڭقارن،
امر تولتويغو سالدىرىپ،
آلا تۇرغان چۈروكتۇ،
چن قوجوغو آلدىرىپ،
نامىزن قولدون كەتتىرىپ
ەدن مۇسۇلمان اۇۇلۇنا،
آرالاپ جۈرگۈس قىلباسام
آى چۈرۈك بولبوى ئولويۇن،
آق قۇۇكەبىن كىيىدى دەيت،
قانان كۈنگۈ قاققىلاپ،
قۇيرۇغۇن جەرگە چاپقىلاپ
آى چۈرۈك آسمانداپ اۇچۇپ چۈنۈدۇ،

قۇتۇرۇنغان آي چۈرۈك
قۇقۇلداپ اۇچۇپ قالدى دەيت،
قۇبۇن شامال سالدى دەيت،
شكۇلداغان آي چۈرۈك،
شېپىلداپ اۇچۇپ قالدى دەيت،
شېبىرغاق شامال سالدى دەيت...
بوكسو ئۇن باشى موندۇرلۇپ،
چاقانن باشى جامغىرلاب،
اسماندىن بارن تۇندۇرۇپ
سەگىز ساي موندۇر قۇيدۇرۇپ.
اش بېشىمغا كۈن جالدى
انان آچىلىپ كەتتى جارق اەتەپ
قاراسا كوزگو ايلنېدى،
قاي كەتكەنى بېلنېدى،
آي چۈرۈك كوزدون قايم بولۇ اەلە.
امر كە قاتن چاچىكەى،
شېپىلداي باسب باردى اەلە.
تاي بۇرۇلداي كۈلۈكتۇ،
جولبورستون اۇرتتۇك جابتىرپ
چېبەكتەن كىچم تاقىتىرپ،

التن مەنەن ساپتاغان،
ەبل تەرىسن قاپتاغان.
چىمەن تېيسە زاڭق اەتكەن،
قامچى مەنەن چاپقاندا
ملىق اتقان اەمەدى
توو جاكىرپ داڭق اەتكەن
التندان قلغان دولباز
قايرا بايلاپ قاپشىرپ،
قانجىغا تاپشىرپ
الدىڭقى قلىشى قارق التن
كېينكى قلىشى چلق كۇمۇش.
اەكى قاپتال اەن تەمر،
اەپتەپ قلغان آق قاڭقى اەمر
تاي بۇرۇلغا چاق قاڭقى اەمر
باسا توقۇپ آلدى دەيت؛
قۇيمالۇز التن اوزوڭگۇ،
تەپبەى چۇرەب مەندى دەيت.
تاي بۇرۇل مەنەن بويقويۇپ،
شاپىرىنا تۇندۇرۇپ،
باسىغىنا كوندۇرۇپ

امر سەمەتەي بااتيرك
قۇش سالغانى جۇردۇ دەيت،
آقۇندۇن قىزى آي چۇروك،
آسماندىن بايقاب كوردۇ دەيت
امر سەمەتەي بااتيرك
قارا كوزدون نۇر جاڭقان،
قاچيرينا قان تامغان
ساقالى سالداق قابىنداي،
چاقشى چققان مۇرۇتۇ،
چوڭ بالتانن سابىنداي،
آرقاسىدا آيدارى،
آرغىماقدن جالنداي
مۇرۇتۇ چچولدۇن قامىشتاي
مۇردۇ توونۇن سەگردهي
كوزۇ كولدۇن بۇتقۇلداي
تكتەگەنن چۇتقانداي
چوڭدۇغۇ دتوونۇن نارىنداي
تولقۇنۇ كولدۇن شارىنداي،
ابىيىغى جايدىن آپتاداي
سۇزۇغۇ سىرتتىن شامالداي،

قاچرغانى چولبورستوى،
قارماغانى، الپرستەي،
قۇرچتۇغۇن كورسوك آلبارستاي
كەڭدىگن كورسوك تالاستاي
امردىگىنە قاراساك
آناسى اوتكون ماناستاي،
ماڭدايىنا قاراساك،
قارا قاشقا تىنارداي،
جورغو مەينىب شارقلداپ
كىتە كىيىپ چارقلداپ
جۇرور كۇنۇم بار بەكەن؛
امر سەمەتەي بااترغا؛
تېيەر كۇنۇم بار بەكەن؛
بۇرۇل آت مەينىب بۇلقۇلداپ
سرنايىزا قولدو سولقۇلداپ،
باسار كۇنۇك بار بەكەن
بۇلۇم كىيىپ چۇروكتۇ
آلار كۇنۇك بار بەكەن
بۇل جەردەن بىر بارانى جوق
چن قوجو مەنەن تولتويغۇ،

آق شۇڭقاردى امر ككەنچە سالار سىڭ،
اوردوك كولدون كەتكەندە،
امر سەمەتەى آغاڭدىن،
قۇشۇن سالارمالى اوتىكوندو.
آق اوردو كوزدوى قايتارسىڭ،
جەكەندۇزۇ كولدۇن جەگەندە،
شاىرلۇزۇ كولدۇن چاتىندا
ازقۇرۇق مويۇن چوڭ آق قۇز،
باشن كولگو سالۇچۇ،
بالردى سورۇب قالۇچۇ،
قۇقۇلداى اونتوب آلۇچۇ،
آق شۇڭقار قۇشۇن سالادمەر،
قۇۇنۇ آلدىرب آلادمەر،
آق شۇڭقار قۇشۇن سالباغن،
آق قۇۇنۇ جولون آلباغن.
امر كە جەگەڭ جاچىكەى،
اۇۋالىنا قالباغن.
اۇشۇ قاىر آرز بولسۇن.
قىياماتتا قارز بولسۇن.
آمان بول اۇۇل جول بولسۇن.

كۇل چورو قاق تەلكىنى سانعا سالدى دەيت
امر سەمەتەى آغاسىن آرتىنان
شارقۇلداى ءجۇرۇب قالدى دەيت.
قارا سۇزۇنۇن بويۇنا،
جەكەندۇزۇ كولدۇن اويۇنا،
سەمەتەىگە جاقىنداى،
جەتب باردى كۇل چورو.
امشك اندۇزۇ آق بۇلا.
سەمەتەىدىن آلدىندا،
جاتقان اەكەن بۇرۇلۇب،
آلتى تۇرلۇۇ قۇيۇلۇب،
تۇشو قالب آلا-آلباى،
اوستۇندو جاتقان اوردوككو،
آق شۇڭقار قۇشۇن سالال-آلباى.
قايراتدارن چاقىرب،
قامباردن اۇۇلۇ قان چورو،
آلامبەت اۇۇلۇ كۇل چورو،
چوروم، آق جولىتوى تۇۇغان آباكەڭ،
چوروم، آق بۇلا تابسا آلدىنان،
آق بۇلا بۇرۇب آلاگور،

چوروم- آنجىياندىن آستىنان،
نامانگەندىن ۶۰۰۰ ئۆستۈنۈن،
كوتورموچۇ سودا كەر
ئەنۇن قاتىب ۶۰۰۰ ئۆتۈنۈن؟
كوكچونۇن اۆزۈلۈ ۶۰۰۰ اومۇتاي
اوشونۇ كوزدوى كەتكەنبى؟
تاقالۇۇ آتدىن ايزىن چال،
تۇشبوى اوتكون سارت بولسو،
آرتىنان قۇۇپ باراين،
تاقىر تالاب آلاين،
مەنن آيداتار ايركم آزبەكەن،
سوداگەر بىزگە قابى بەكەن.
سارى جورغوم جوق بەكەن،
۶۰۰۰ اومۇتاي مەندەن توق بەكەن.
كەچە آتام ماناس اولگوندو،
آتامدان قالعان آق اولپوق،
آبىكە قۇلغا قالغاندا،
بۇقارا اوسكون آرامدار،
بۇلايت كىيىپ سالىتر،
تېشى كەتب جرتىلىپ

ايچى كەتب تەشلىپ
قالغان اەكەن آق اولپوق،
بالباندارغا بۇردۇرۇپ،
قانىكەيدىن باشىنا،
قاراتىپ قويۇپ تۇردۇرۇپ.
باسمالاتىپ كىيەلى
اوجماقتۇۇ جەكەك چاچىكەى
اۆز اەكەنن بىلەلى
جادال ۶۰۰۰ تۇشۇپ آلاغوى،
چوروم. چاق اەتكەندەى ۶۰۰۰ سوزدوگگون،
چاغلىغانداى كوزدوگگون،
شاي قولدوغون كۆل چورو،
بۇلانى كورۇپ بۇرۇلۇپ،
آباكە، جوو قاپچىغان اەمدەى،
مۇگقايىب ۶۰۰۰ اوگۇ قۇبۇلۇپ،
اوردوگكو قۇشۇن سالىباستان،
اوردوگك-چوروك آلباستان،
قاستىق قلىغان بولوبۇ،
تاقالۇۇ آتدىن ايزى جوق،
جايناب جاتقان اوردوگكو،

قۇشۇن سالىباي تۇرابى،
قۇداي سزدى اۇرابى،
اق بۇلا كىرەك ساء بولسو،
اق بۇلا كىدى جەبەين،
مدن آلەن دەبەين،
آلتىمش آلا جورغو آيداب،
آنجىيانغا كىرەين،
آلتىمش قۇلاچ آق اولپوق،
آلب كەلب بارەين،
جەتىمش جەمدە جورغو آيداب،
جەرىگەن بازار كىرەين،
جەتىمش قۇلاچ آق بۇلا،
آلب كەلب بەرەين،
امرسە مەتەى بااتىرك،
سارى جىبەك تاناى بووسۇنان،
اق شۇڭقاردى تارتىب آلدى بۇتۇنان،
قىزل جىبەك اۇزۇن بۇتدان آلدى دەيت
توردوى قىلغان توموغو،
تارتىب پاشتان آلدى دەيت.
تورغويدوى بولغون شۇڭقارن،

تامانغا قانغى قالدى دەيب،
اق شۇڭقار آسمانغا امرگىب اۇچتۇدەيت
آلتىندان قىلغان دوولباز،
امرسەمەتەى بااتىرك،
قارس دەدىرە قاقتى دەيت،
شاىردا جاتقان كۆب اوردوك
جايناب اۇچۇب قالدى دەيت،
قان چورومەنەن سەمەتەى،
اق شۇڭقاردىن آرتىنان،
قۇوانب قاراب قالدى دەيت،
آلامبەتەن كۆل چورو،
امشك اەندۇۇ آق بۇلا،
جەردەن تۇرۇب آلدى دەيت،
قازۇلۇ جاتقان اوروغو،
چالقاسىنان سالىدى دەيت،
تەگرمەندەى قاراتاش،
تەگەرەتب اۇستۇنو
بەك بەكتىب سالىدى دەيت،
كۆل چورو سەمەتەيدىن آرتىنان
سالىب جەتەب كەلدى دەيت

امر سەمەتەى بائىرىك
تۈرەگەى اوردوك بالا قاز
تۇۇرا سالدى ۋالدىرب
قانچىغاسن قاز اوردوككو بىلدىرب
بالاپان اوردوك بالا قاز
بارقىراتب ۋالدىرب
قارا سۇۇنۇ ايلانپ،
آلتى چۈرۈك آلتى قاز،
آلدىرب آلب بايلانپ
تاي بۇۇرۇلدۇ تەر قىلب،
باغاله ن كر قىلب
آلمانبەتدن كۈل چورو،
چوروم كەل؛ قارا سۇۇنۇن كوچۇككو
تۇۇرا كەچب آلالى،
ۋاوزوندى بويىلوى قۇش سالب.
اوردوكتۇ قالك آلالى،
تېن جۇنۇن جۇلدۇرۇب
قۇش جازدقعا سالالى،
قارا سۇۇنۇن كولىچوككو،
تۇۇرا كەچب ۋاوتدۇ اەلە،

جولمدان چققان آق قۇۇغا،
آلا تۇرغان شۇكقارم
سالباسام قۇداى اۇرباى-بى؟
باچم جەتب آجرات،
چوروم موينۇن قىيب سالباسن
بۇودۇ ۋولۇب قالباسن،
آجراتب آلالى
چوروم آق تايلاقتاي اوگورۇب،
چاچىكەىگە بارالى،
آپارب مامق قىلب آلالى
جاڭكى تۇشكون شۇكقارغا،
تيرىلەب آلب سالالى
چورو بار باى مندەب آينا آلباى،
آباسى سەمەتەى كوگۇلۇن قايتار باى
آق قۇۇنۇ كوزدوب آت قويدۇ،
آت تاييشن اۇققاندا،
قۇۇنۇ قۇداى اۇردۇ اەلە
تامانداپ ۋاودو تۇردۇ اەلە.
چاگارا قتۇۇ آلتن بوو،
جيا قارماب آلبىر،

چرقىراتب شۇڭقاردى،
اق قۇۇ بورۇنا قىسب آلېتىر،
كۆل چورو قاناتدان جەتتې قارماردا،
آسمانداپ اۇچۇب قالىتىر
قۇقۇلداغان چوڭ آققۇۇ
قۇقۇلداپ اۇچۇب قالدى اەلە،
قۇيۇن، شامال سالدى اەلە،
شپىلداغان چوڭ ااق قۇۇ
شپىلداپ اۇچۇب قالدى اەلە،
شېرغاق شامال سالدى اەلە.
بو كسونۇن باشى ءموندۇرلۇپ،
چاقانن باشى جامغىرلاپ،
اۇچسا قاردۇۇ شامال شېرغاق،
چابقىلاب بوروون بولۇ اەلە.
آسماندىن مۇنار تۇتۇلۇپ،
سەئز ساي موندۇر قۇيدۇرۇپ،
آش پشمغا كۈن جادى،
آچىلب كەتدى چايتتاي،
قاراسا كوزگو ايلنېبى.
قۇونۇن قاي كەتكەنى بېلېمېى.

اەرسەمەتەى بااتىرڭ،
آلمان بەتدىن كۆل چورو،
چوروم اۇشۇ بىر بۇگۈن اۇچ قىلدىڭ،
چوروم آياغىدا كۇچ قىلدىڭ.
چوروم ااق بولا كوردۇم آلبادىڭ،
چوروم ااق قۇۇغا قۇشۇم سالىبادىڭ
چوروم بالقىدى كوردۇم باسبادىڭ،
چوروم باسا قىلب تۈزبۈدۇڭ.
كۇدورۇڭدۇ چاچىكەيدەن اۈزبۈدۇڭ،
چوروم آيتا قويغۇن شۇڭقاردى،
چوروم آرتباغن تولىپاردى.
چوروم قارنىدان ناسات كەب اۇقتۇم
چوروم مولدودون شارات كەب، اۇقدۇم
چوروم مىنداي سونۇن اوقبادم.
چوروم ااق شۇڭقار قولدىن كەتكەنى،
چوروم مەنن آجالدىن جەتكەنى،
تاي بۇرۇل آرب اولگۈنچو،
سەمەتەى قارب كورگۈنچو.
اق شۇڭقار از دەب كوربوسوم

چاچن قرقب سالسن دە،
چولوق بايتال قلسن دە.
كەمەنتايدى كىيگىزىپ،
كەربايتالغا مىنگىزىپ،
شاتەمەر قاندىن قولۇنا،
امەرتەگدەن قالباي سالسن دە،
سارى ابام تۇرسۇن تالاسقا،
قۇدايىكا سىيىنىپ،
امەرتەگدەن قالباي امەرتەكەل.
كۈل چورومەنەن قان چورو،
جۈرۈپ بەردى كەك قولىغۇ.
امەركە قاتىن چاچىكەي
قۇۇغا قۇشۇن سالىدىرىپ،
نە، كەچىگىپ قالدى دەپ
تۇرغان امەكەن مەلتىرەپ
ارقا چاچن بۇلايتىپ،
اق تاماغىن قىلايتىپ
توزۇپ چەقدى مۇنۇ آيتىپ،
جانىڭدا اوردوك كۆپ جۈرۈت، اۋۇل-آي،
اوردوككو قۇشۇڭ سالغاندا، اۋۇل-آي،

سۇۇ ساساڭ قىمىز اچ دەمەر، اۋۇل-آي.
-شاا تەمەر قىزى چاچىكەي جەڭگە،
اق قۇۇغا قۇشۇڭ سالىدەپ جەڭگە،
آيتىبادىڭى بار بادەپ جەڭگە
آرتباغىن ابامدىن،
آستىداغى تۇلپارىن،
آيتىپ بەرگىن شۇڭقارن،
تالادا امەركەك سەن بولسۇڭ،
اۋىدوگۇ زايىپ مەن بولسۇم،
تالادا قاچقان قۇشۇڭدۇ،
تاب بەرگىن دەگەنڭ،
مەنى تاماشا قىلىپ كەلگەنڭ.
قايرا باسدى چاچىكەي،
تولغومولۇۇ چوڭ قامچى،
تولغوى قارماب آلدى امەي،
قايتا باسقان دولۇنۇ؛
قايتالغا باسپ قالدى امەي.
بۇلدۇر كۈن آلا كوينوگۇ
تال-تالىنان بولۇندۇ.
جامغىر داى جاشى توگۇلدۇ.

بەتى مەنەن جىغىلدى،
قۇلا چىتاي بولغون قارا چاچ،
قولۇنا قارماب آلبىتر،
كۈلچۈرۈ قارسىلداتىب سالىتر.
تورپوقتويىدۇن قائم جان،
كۈل چۈرۈدۈى بااتردىن،
قامچىسىن قارماب قالىتر،
چىنداب تىلەك قىلغاندا،
آيتىپ بەركىن دەپ قىستاپ،
قارا بەت آيتىباي قويسو اوگوبو،
قامچىسىن قويسو بەردى اەمى.
امرتەك مەنەن كەب آيتىپ،
شاشكەگە قالىبادەب آيتىپ
آق بۇلا جاتسا آلبادەب،
آق قۇۇغا قۇشۇك سالىبادەب؛
باسا آيتىپ قالغان كەچىندە،
آباكەمە كەچكە بىر اۇيات بولغونۇم،
بۇ نەمەنە قوردۇغۇك.
چاچكىدى قىرقىب سالىباسام،
چولوق بايتال قىلباسام،

شااتە مردن قولۇنا.
بۇگۈندۈن قالىباي سالىباسام.
كۈل چۈرۈ بولبۈى ء اولويۇن
چاچىكە يىدىن اەمى آرغاسى كەتتى اەلە،
آيتىباسامدا ء اولوم دەپ
آيتىپ بەردى بەيباغك،
آقۇندۇن قىزى آى چۈرۈك،
آلب كەتتى قۇشۇككۇ،
آيتىباسم باربى مەن بەيباق
آمانات جانغا كۈچ كەلدى.
بارغانكۇدان كەلبەى قال،
بازار ء اۇيۇن كور بوى قال،
كەتكەنگەن كەلبەى قال،
كەرۋەن ء اۇيۇن كوربوى قال.
امر تولتوى آلسن آتكىدى،
چىن قوجو آلسن باشكىدى،
جەدىگەر آلسن ء اوتۇلدۇ
اولگونچو مەن كور بويۇن بەتكىدى.
قانىدىن قارغىشى اەرگە جاقبايت دەپ
كۈل چۈرۈ اتقا مىنىپ چۇۇ قويدۇ،

كەڭ قولىدۇ جاتقان كۆپ جلقى،
آلتىدان قىلغان دوولباز،
آلقلداتىپ كۆپ اۇردۇ
جلقىنى تىيىپ چوغۇلتۇپ
دوولباز، اۇنۇن اۇققاندا،
زىرقىراپ اۇنۇچققاندا،
كۇرۇچۇن كۇزدۇك آيدانغان
كۇلۇكتورۇن قاراساڭ
كۇرۇچىكو جەمدەپ بايلانغان
كۇندۇ جارق شايلانغان.
كورگون جووسۇن بايلانغان.
آرپاسن كۇزدۇك آيدانغان،
آيدا جارق شايلانغان،
آتىشقان جووسۇن جايلانغان.
آلتى سان آرغن كۆپ نوغوى
آيداب بارىپ ات توقۇپ،
سۇرنى اۇنۇ بەك چىغىپ،
دومبۇراسن تارس اۇرۇپ،
دوولبازن قارس اۇرۇپ
آق آسابا قىزل تۇۇ

آيقايلانغان آزىچۇۇ،
ءجۇرۇپ قالدى كۇل چورو،
كۇل چورونۇن آلغانى،
آزىق قىلغان آلتى بەه
قوش جۇكتوگون تورت جورغو،
قوشتوغونۇ اون تورت ات
قاق تەلكى مېنىپ بويقويۇپ
ناكىرى بۇتتا چويقويۇپ،
سرنىزا قولىدۇ قويقويۇپ،
قىلچ بەلدە قىغىراپ،
آيبالتا جاندا شىگىراپ
سرباراڭ جوندۇ جارقىلداپ،
آسابا قولىدۇ قالىلداپ،
كۇلۇستون تۇۇغان كۇل چورو،
جۇرۇپ قالدى شارقىلداپ،
امر سەمەتەى بااتىرك،
جونۇ آستان بايقاب آلبىتر،
كۇلۇستون كەلدى اۇستونو
— آق شۇڭقار جاين دېلدىگىبى؟
اوينۇڭدۇ قويۇپ چىنىڭدى آيت

اوينو بوى بيشق سرلڭدى آيت،
چوروم شلڭدى قويۇپ كەپڭدى آيت
امر سەمەتەي بااترغا.
- آباكە ساغان سۇيۇنچۇ،
سۇمباتتۇ سۇلۇ سەنيكى توروم.
سۇيقايغان كۈلۈك مەنيكى توروم
آيتلۇ سۇلۇ سەنيكى توروم.
آشكەرە كۈلۈك مەنيكى توروم.
چۈرۈكدۇن جاين آيتاين توروم:
كوبۈك قارداي اەتى بار.
قزل قانداي بەتى بار.
قالەمدەي قارا قاشى بار.
قۇندۇزداي سۇلۇ چاچى بار.
مەربەتەي تازا تشى بار.
جۇرتدان چققان اشى بار.
اۇرغاچيدان شوق دەگەن.
اۇقمۇشتامنداي جوق دەگەن.
كوب كشيەن شوق دەگەن.
كورگوندىومنداي جوق دەگەن.
پەرى زاتتاي مەلتيرەپ.

نۇر قىزىنداي مولتۇروب.
اەكى آياقتۇ بەندەدىن.
تابلېلس آسل نە كەرەك!
آق قۇۇ بولۇپ اۇچات دەيت
قۇداي تالا بۇيۇرسا.
آرباقتۇ آيالم قۇچاقتايت.
آنلشقانى چۈرۈك دەيت
آلدا تالا بۇيۇرسا،
آتتايب بارب آلاسڭ،
آنلشقانڭ چۈرۈكتۇ،
چن قوجوغو آلدېرب،
آرماندا قانتېبالاسڭ.
امرسەمەتەي بااتيرك،
آنلسى باترماناسدىن،
آرباغن آيتب چاقرب،
اوتۇردۇ اەمى امرسەمەك،
بااتردن آق آسابا قىزل تۇۇ
آيقايلاغان ازى چۇۇ
امرسەمەتەي بااتردن،
اۇستۇنو بارب تۇشتۇ اەمى،

آق قورجۇن اووزۇن آچدى ھەممى،
سېيىغا كېيەرسىنى تونۇن،
سۇزۇپ ئالب كېيىدى ھەممى،
چاقلىسى ئالتن جەڭكى جەز
ئايچى قابات تېشى بوز.
اون ھەكى توپچۇ چوق قويغون،
قوى چاغىر اوغۇ چاداغان،
ماناستان قىلغان آق اولپوق،
تېشىنان كېيىپ ئالدى ھەممى..
چوڭ اوپولدۇن كۆپ تەكە،
ھەكى تىشتۇ باغلىرى،
ئالما باش مەندەن آتدىرىپ
جايى قېشى مالماغا
جەتى چەلەك سالىدىرىپ
ئانجىيانغا كىرگىزىپ،
ئالما قابىق ئالدىرىپ،
چىلغىنى تەرى چاغىدا
آقى بەرىپ ئايىلەتەپ،
ئالتمېشتاي بالمانغا،
جاي قېشى سارغارەتەپ

قان بالاسى قانىكەي،
جانىب ئالب اشتهگەن،
آرۇكە سۇلۇزۇ باش بولۇپ،
ئالتمېشى كەلەن قوشچۇ ئالب
اۋچ آيدىن كۇنۇ توقسون كۇن
ھەركەستەن تىشتەگەن،
قاشقا تېشى چويۇلۇپ،
قارا كوزۇ اوپۇلۇپ،
قارماب تارتسا قامداغاي،
آرغامجىداي چويۇلۇپ
قويۇ بەرسە قامداغاي؛
مۇشتۇمداي بولۇپ چىيىلغان،
اوتقو سالسا چوق ئوتبوس،
مىلتق آتسا اوق ئوتبوس،
قامداغاي بۇتقا شىمدانەپ،
چوڭ كەمەربەلگە قابشىرىپ،
الداغا جانن تابشىرىپ،
آفۇندۇن قىزى چۈرۈكتۇ،
كۆر بوى تۇرۇپ قۇوانەپ،
كۆپ نوغويىدون دۇوا ئالب،

امچورومەنەن امسەمەك.
بااىر تۇۇغان امنەمەك
اون ئورت كۈلۈك ات مەنەن،
اتدانىپ چىقى كەك قولىون.
الدا ءوزۇ بلبەسە
ايتقانم جالغان بولبوسو
ايتاين ءبر-آن قاكقوردۇن،
ارباقدارى قولىوسو،
قاكقوردۇن اۇۇلۇ امسەمەك
قاىغرىباغان امنەمەك
ماناسىن اۇۇلۇ امسەمەك،
بالا جولبورس امنەمەك
جەتم قالب جەتلىگەن،
اق بولوتتوى كەتلىگەن
تەمر قاندىن شالرىنا،
تەنتىب بارب چوك بولۇب،
ات كوتورگۈس زور بولۇب،
قلس ساناغان دۇشمانى،
قاچب جۇرۇب جوق بولۇب،
جرغالىدۇ نوغوى املەنەن،

جلغىندۇكەك قول جەرىنەن،
قايناردىن قارا كوزۇنون
قات چىناردىن اوزۇنون،
ئورت كۈلدۈن ئومون چاغىنان،
توروماناسىن سايغان باغىنان،
بار كولىدۇن ماكدى باغىنان،
باقايدىن سالغان تامىنان،
جەتى كولىدۇن بويۇنان،
جەكەندۇ سارى تالادان.
ازولۇيا بار قولىون،
قىزى اولۇيا كەك قولىون،
الا كولىدۇن فاشىنان،
اق شۇكقاردى الا قاچىرب،
اق بەلەستى اشىرب،
السقى جەردەن كەب اۇغۇب،
اى چۈرۈك آلدى دەب اۇغۇب
ارقاسىنان شۇكقارغا،
بارامىن دەب دەم اۇرۇب،
قانچا كۈندۈ بارام دەب،
قان اتلىسى باقايدان،

چولدۇ سۇراب كەب اۇرۇپ،
چولدۇ آيتقن بارام دەب،
قارابت چۇروك دولۇدان،
شۇڭقاردن جووبۇن آلام دەب،
آق شوڭقاردان آيرىلب
قۇرۇ قانتب قالام دەب
ولبوى ترۇۇ بولغوندو.
دېر قابارن تاپام دەب
راس بولسو آلغانى،
چۇروكدۇن شارن چاپام دەب
توتولوب آيتب جولغوسال،
قارىغان باقاي آلام دەب.
مۇنتب آيتب آلغاندا،
كور بوى قالدىق آرماندا،
باقاي آيتباي قانتب توقتوسۇن،
چولدۇ سۇراب آلغاندا،
باقاي تۇرۇپ كەب آيتدى،
قاراغم اۇققۇن دەب آيتدى،
چيمرقانب بەك آيتدى،
قۇرداشم ماناس بارندا.

كور بوگوندى كورگومۇن،
جە، اوشو كەزدە اولبودۇم
آلدا باشقا سالغان سوڭ،
آيىكەنن تۇشۇندا،
آر جورۇققا كوڭگومۇن،
آسىلم ماناس بارندا،
آرقايسىنى كورگومۇن،
ءاوزۇڭ بوىغو جەتكەنى
هەج ياماندىق كوربودۇم،
كور جازدقدا قالباسا،
بار باغان جەرم قالبادى،
قوردامشمدن بارندا
اوشوندوقۇداي آلبادى.
جول مانىسن مەندەن اۇق،
مەندەن اوقساڭ قالەت جوق
آنتەڭ ! كەتدك قانتاين،
آناڭدن كورۇ دۇينوبوق،
جيبيرما بەشتە چاغەدا
تولۇب تۇرغان ئابەدا
سالداغم قرق كەز اە كەندە

۶ اوزۇم باشتاب بارغانا
جىيرما بەشتە چانم جوق
آشقبای چۇرسوك چىراغم،
آلتىمىش كۇندو باراسك.
امركبەدى چۇرسوك جالغىزم
املۇۇ كۇندو باراسك،
امسەن بولسوك چىراغم،
دۇشماندان كەگك آلاسك،
اويلوڭغون جولدۇن آزابن،
اولۇققان چوناق بالاسك،
باقايدىن ۶سوزۇن اوققان سوك،
امرسەمەتەى چۇناغك،
امى ۶تۇشۇب جاتبادى،
جولدۇن بارن قاتنادى،
ازدەگەگكە قات آلب،
آرغندان تانداپ سەمەتەى،
آلتى كۇلۇك آسب،
آباكەسى باقايدان،
جولدون بارب پاتا آلب،
ماناتدان قلغان كوربوچو،

باسمايلداپ تارتىدىرب،
جورغوغو قوشۇن آرتىدىرب،
نوغيويدون چققان اون تورت آت،
قوش قولوگۇن آرتىدىرب،
۶ايچن قىزل سرداغان،
تشن آپپاق بوردوغون،
قانىكەيدىن اوردودون،
جۇرمەك بولدۇ چۇناغك،
باشىنان قۇداى اوڭدوغون،
جونوتقون جوغۇ شوڭقارى،
جووغا مگكەن تۇلپارى،
قاچرغانى شوڭقارى.
قازاتقا مگكەن تۇلپارى،
آيداغانى اون تورت آت،
آرقا قلغان بۇرۇل آت،
ايشەگكەنم اەكى قۇل
ازدەگەنم اق شوڭقار،
آسكفانم اق كەلتە،
آگساغانم آى چۇروك.
جوبولوڭ تارتىب جوق ازدەب،

جوغولۇپ كەتكەن جوقىدى از دەپ،
جوبولوڭدۇزۇ قزدى از دەپ،
آت آرىتپ تون توزۇپ
آلا قلىچقان قزدى از دەپ،
مۇنۇ مۇنداي قويۇڭۇز،
آت آسباين آليگۇز،
قالدى قىزل جالدى كوك
توقنومبايدىن تورمالۇۇ،
تەكەچىنن تەمىر كوك؛
تەردە بەگەن كوك آلا.
تۇرۇم قز بەرگەن كوك آلا،
چاچىكەيدىن قوى تورۇ،
بايىچەنن سۇر چولوق،
باقاي قاندىن بوز جورغۇ،
سارى قاندىن تۇۇچۇناق،
آجىبايدىن قارت كۇرۇڭ،
آلمانمەتدىن سارى آلا.
آيىكەنن فالى تەلكى،
امركوبوشتۇن سۇر تەلكى،
آزق آرتقان آق بورچۇق،

قوش جۇكتوگون كوك بورچۇق.
آزق آلمان آلتى بە،
آلتى جۇۇرقان بەش مامق،
آنى آرتقان آيمان بوز،
شوشاقتىن باشن چالباغان،
جورغو كەلسە آنداغان،
جەكەندىن باشن چالباغان،
جەرەنگە جەتپەي قالباغان،
قاراڭقىدا قالت اەتپەس،
باشقا چاپسا جالت اەتپەس،
نوغيويدون چققان ساي بۇزدان،
ماناسدىن اۇۇلۇ سەمەتەي،
قادل قىلباس امرچورو،
قان چوروسۇ ات آيداب،
آتدىن بارن قانۇۇ آيداب،
آيال قىلباي بات آيداب،
كۇل چوروسۇ قوش آلب،
كورگون كىشى تاڭ قالب،
كوك جالدار جۇرگون جەرىنەن،
توپولوڭ اۇيۇپ جول چاڭداپ،

قان باقايدان پاتا آلب،
جولدىن بارن قاتقا آلب،
نوگويدون تانداب آت آلب،
بو كويدون بوكسو جول مەنەن،
بورۇ جۇربوس چول مەنەن.
قازلغان قارا جول مەنەن،
قاراتۇلاڭ چوب كەلسە،
چالدىراي جۇرۇب اوتۇرۇب،
قارا بۇلاق سۇۋگەلسە،
قابىراي جۇرۇب اوتۇرۇب،
اورغۇغان آپپاق شورمەنەن،
اون تورت كۇندوك جول مەنەن،
ايلانا قارا توو مەنەن،
اقل تاپپاس جول مەنەن،
تۇتۇندوي بولغون قاراتو،
تۇگونۇب اۇچۇ چول بولۇب،
سانانى قرقداي كۇن بولۇب،
توقتوغون جەرى چۇناقدىن،
ايگر كىرپ تۇن بولۇب،
قايتا اوغۇن سانادى،

باقايدن قاتن قارادى،
نوگويدون چققان اون تورت آت،
تۇمبۇدوي بولۇب جارادى،
چققان كۇندون بەركىسن،
امسەب قىلب سانادى،
باقايدن جولو بولۇبتى،
قات امسەبكە تولۇبتى،
توو تۇگونۇب اۇچ بولۇب،
جول ايرىلب تۇز بولۇب،
جەر تۇگونۇب ساي بولۇب،
سەمەتەيدن اچكەنى،
جارگەنتىن قىزل چاي بولۇب،
جەگەنى آپپاق ماي بولۇب،
آت ارقتاب تاي بولۇب،
تۇن اۇيقۇسۇن بولۇبتى،
باتىردن اۇۇلۇ چۇناغاك،
جەر سونۇنۇن كورۇبتى،
باقاسى چارداپ كولۇندو،
بۇلبۇلۇ سايراب چولۇندو،
بۇلاغى آغىب تاشيغان،

بۆلبۈلۈ سايراب تاڭشىغان،
مۇڭدۇ آدم جاشىغان،
كۆكۈڭۈ سايراب تاقشىغان،
كۈمۈشۈ آريزان تاشىنان،
كۈيۈتتۇۇ بەندە جاشىغان
بەتەگەسى بەلدەن بولغان،
بەدەسىنە قاراساڭ،
آت بوورۇنان چيرەگەن،
جىتاسا جىتى بۇراغان،
ءاورۇڭۇ چىرىپ كۆڭ بولغون،
اوزوندى بۇلاق ساز بولغون.
بولغى مدەن كۈلۈنۈ،
اوردوك مەنەن قاز تولغون
تەكچەدەن كۈلۈ آچلغان،
جەمىشى جەردە چاچلغان،
جويلوغون جەرى دوڭۇزدۇن،
كەمەگەدە قازلغان،
توشۇنۇ قايب جايلىغان.
قازى چوبتۇ جەرىگەن،
قايىڭى كوكتۈ ترەگەن.

چرپىغى بارچىناردى،
چىنارى بار مۇناردى
چمچىغى بار اۇلاردى،
چمچقداردن ^۶اۋنۇنو،
چىداب بەندە تۇرا آلباي،
تالدارى بار تۇرگوكتوى،
ئارانچىسى اوردوكتوى،
جالغان آيتب قويبوسوم
بۇركۈتتورۇ اۋزۇكتوى،
چچقاندارى كۈچۈكتوى،
جەكەندەرى جەلەكتەى،
قامىشارى پىلەكتەى.
اۋر قويونۇ قۇلانداى،
قۇلاندارى قۇنانداى.
كەسكەلدپىرك جويلوسو
كەرە قۇلاچ جىلانداى،
جەرگەلۇۇ بەندە قونغوندى،
جەلەنى تارتىپ قويغوندى.
^۶اۋىدۇ تىگب سالغانداى،
سەمەتەى ^۷تورو چوناغڭ.

جەردى كوردۇ آر قانداي،
كەتب بارات - قاڭقورۇڭ.
قباغىن سالب زارلامباي
آدمى تورو كوك جالك،
آندىن باشن بۇرغانى،
آرقاسىن قاراب قلچايىب
چوروغو آيتىب تۇرغانى.
كەستەلۇۇ قالپاق كەڭ چالبار
كەكەشم آيتار جاش بالدار،
سايمالۇۇ قالپاق كەڭ چالبار،
سانامدى آيتار جاش بالدار،
آلتى كۇنۇ بولغونچو،
آت سەرگىتىب آلالى.
آنان چۈرۈك بارالى،
آقۇن قاندىن شارينا.
آنان كىيىن بارالى،
جەتى كۇنۇ بولغونچو،
آت سەرگىتىب آلالى،
جەتب چۈرۈك بارالى،
آرتق تۇۇغان چۈرۈكتون،

شوكقاردىن جووبۇن آلالى
جولۇقسا تولتوى چىن قوجو،
آيامباي نايزا سالالى.
آتابز ماناس بولغونسوك،
آيانىب قانتىب قالالى.
اۇۇردانىب بارغاندا،
اۇقتاب جاتقان شاردى
اۇيالباي چاب آلغاندا
آتاغانالەت جەتەبى؛
آبىرىبىز كەتەبى،
چورو لورغو كەب آيتىب،
قوشتۇ تۇشۇر دەب آيتىب
توبو سۇ بىيىك جوك چاتىر،
تانا پتارن تارتىدىر،
جەز بۇرامالۇۇ قازقىدى،
جەرگە مقتاب قاقتىرىب.
كەرمەلەرن چويدۇرۇب،
كەمەگە سن اويدۇرۇب،
كەر بايتالدى سويدۇرۇب،
آنداردىن بارن كەرمەگە.

جاندىن بارى قىيراب،
ناماز مالى بولغوندى،
چۈرۈك تۇردۇ قاشقايب،
الماداي بەتى تاستايپ
باسىپ سۇۇغا بارغانى.
قولۇن سۇۇغا سالغانى،
قول داراتىن الغانى،
بۇتۇن سۇۇغا سالدى اەمى
بۇت داراتىن آلدى اەمى.
اەكى سۇننوت اەكى پارى،
قۇداي تالا قۇدۇرەت،
اوتبوى تۇرغان چوڭ قارىز.
اوزۇڭ كورگون باغمىدات،
اوتكورۇب اوقۇب آلدى اەمى.
قايقالانغان قارا بەت،
قارقىزغا جەتتې بارغانى
قاليمانقاكەب آيتات
اەجەكەلەر دەپ آيتات.
كىچۇۇ سۇنوكەب آيتات،
اوى قۇرداشتار دەپ آيتات.

آلب كەلب آسدىرېب،
كەمەگەنى قازدىرېب،
كومكورمولۇۇ قازانن،
كەمەگەگە آسدىرېب.
آرچادان قىلغان چومۇچىۇ.
اەت قوتورتۇب باستىرېب.
اەكى چورو ابر تورو،
جانا تۇرسۇن بەلەستە،
مۇنداي قويۇب بۇلاردى
كەلەلى اەمى چۇرۇككو.
تاڭ آغارېب اتقاندا،
تارازا جىلدىز باتقاندا.
اوانن جەلى زر قىيراب.
اويدو قۇلۇن چور قۇراب
آسمانداغى جىلدىزار،
كەزەك مەنەن بر قىيراب.
قامشىدىن باشى قۇۇدۇراب،
چوبىدۇن باشى شۇۇدۇراب.
تورغويىدۇن بارى چىرلداپ،
تەرەكدىن باشى دىرلداپ،

تۇندۇ جاتىب ۋەتۇش كوردۇم.
بىر آجايىب ۋاش كوردۇم.
بايلاندى بۇزدان مامىغا؛
تارتىمباي جەردى كەردى.
بايلودو تۇرۇپ سەردى.
بۇل ۋەمىنە بولۇچۇ،
بۇل تۇشۇمدۇ جورۇچۇ.
بۇزدايق قوندۇ تۇزۇما،
تارتىمباي كۇندۇ بۇركودۇ.
بۇلبۇل قوندۇ تالىما،
سايرا باي بويۇم ۋەرىدى.
بۇل ۋەمىنە بولۇچۇ،
بۇل تۇشۇمدۇ جورۇچۇ.
كوسو قۇيرۇق كوك داڭقت
كوچونۇن ۋاچن جويلودۇ
كورگون اندەر فگشىدى.
بۇل ۋەمىنە بولۇچۇ،
بۇل تۇشۇمدۇ جورۇچۇ!
قارا چار قابىلان،
قالانن ۋايچن بويلودۇ.

قارس ۋەتب اندەر قاپىدى.
آجىداردى مەن كوردۇم،
قايراندان كەلگەندە،
قارا مەنەن تەڭ بولدى.
قايراغان شامال جەل بولدى.
قالاداغى ۋەزدن ۋەل،
قاراب تۇرۇپ دال بولدى.
قاندۇ سۇلار بوگولدى،
قالاداغى ۋەزدن ۋەل،
قارا جاندىن تۇگۇلدى.
بۇل ۋەمىنە بولۇچۇ،
بۇل تۇشۇمدۇ جورۇچۇ.
جەدىگەردن تولتويۇ
جەرمایشقان كوب قولدى
جەتىمش جورغو ات ۋەل،
جىبەرگە تارتىپ جۇگۇندۇ،
جەلەكتى توزۇپ بۇگۇلدى،
قاتن بالام ۋەلسن دەپ،
قارا جانم قالسىن دەپ،
جان سووغالاب جۇگۇردۇ.

قالانن ۶ ايچن جويلوسو،
قارس اەتب ائەمەر قايباسا،
قان چورو كەلە تۇرغانى.
آجيدارسەن كورسوك،
كەلە تۇرغان جەزدە كەم،
آجيداردان كەم بەلە،
تولتوى مەنەن چن قوچو،
جۇگۇمبوى تۇرغان امر بەلە،
قاڭقوردۇن اۇۇلۇ قان جەزدەم،
مەن اۇقمامن قارىيادان،
اەردى تۇيرۇك كەڭ قۇرساق،
نوغويلوردۇن بارىنان،
تەمەر قاندىن كەلگەنى،
تەنتەك چقىدى دەپ اۇقتۇم.
تەمەر كىيگەن دۇشمانن،
جەڭب چقىدى دەپ اۇقتۇم.
كەلە تۇرغان جەزدەمدىن،
جولۇن توزۇب بارالى
آزق تۇلۇك آلالى،
آستىن توزۇب قالالى.

كەلە تۇرغان جولۇنا.
كەڭ اۇرگونچدىن بويۇنا،
دايار بولۇپ قالالى.
قالىماندىن كەب كەلدى،
قارا بەت چۇرۇك باش بولۇپ،
قالڭ قزغا اەب كەلدى.
آق چاتردى بۇكتوتۇب،
آق دونونگو جۇكتوتۇب،
كوك چاتردى بۇكتوتۇب،
كوك دونونگو جۇكتوتۇب،
قول چاتردى قولغو آلب،
قونوغۇنا جورغو آلب،
تۇشتۇگۇنو بەه آلب،
تۇندۇگۇنو قارا بەت،
سۇت بوتوتايلاق توو آلب.
قالادان آراق آلدىرب،
قارقتانغان كووكورۇن،
جىبەكتەن بووسۇن چالدىرب،
قول قۇرچۇنغا سالدىرب،
قاغاز-قاغاز چاي آلب،

قاپاققا سالب بال آلې،
قاپاققا پشقان نان آلې.
سارى مەيز كەشمشتەن،
ساباقدارن تەردىرې،
شەكەر شەربەت شىرن آش
داينداتب بەردىرې.
كووكورگو قىمز آلدىرې،
كۈچۈ جانې قالات دەب،
كۈچ آلانۇراب سالدىرې.
آق قىيانن اويۇنا،
چوڭ اۈرگۈنچدۈن بويۇنا،
ماناسدن اۈۈلۈ چۇناقدن،
كەلە نۇرغان چولۇنا.
ءاولوڭ آيتب جەگىشې
سەلكىنچەگن تەبىشې.
چاتىراش اوينوب داڭ سالب،
چاى قايناتب بال سالب،
قازىغا قوشوب جال سالب،
اوتۇز كەلن اوتۇز قز،
اورتوسۇندا آى چۈرۈك.

شاردان چقىدى بولۇنۇب،
جارقىنى كۈندۈى كورۇنۇب.
قاڭقوردۈن اۈۈلۈ كەلەت دەب،
چاتردى تىگب قارا بەت،
كەڭ اۈرگۈنچدن بويۇندا،
جاتا تۇرسۇن اويۇندا.
مۇنۇ مۇنداى قويۇڭار،
بەلەستە قالغاي قاڭقوردۈن،
قايتب قاپار آليڭار.
تاڭ سارغايې كورۇنۇب،
تارازا جىلن بولۇنۇب،
تالادا شامال ار قىراب،
آسمانداغى جىلن دار،
قىبىلا كوزدۈى بر قىراب.
قامشدىن باشى شۇۋدىرې،
قارا قاش تورغوى چۈلدۈرې،
تەرەكدن باشى برېرې،
چاندىن بارى قىبىرې،
تاڭ سارغايې آتقاندا،
تارازا جىلن باتقاندا.

ماتاسىدىن اۈزۈلۈ امر سەمەك،
دارس اوقۇغان امر نەمەك،
چوقۇرانىب اويغونۇپ
جانىداغى اەكى قۇل،
قوشو تۇردۇ تولغۇنۇپ
داراتقا سۇزۇنۇ دايارلاپ،
ايتامانى قولغو االب،
ارتق ءتورو كوك جالك،
اق جيلانداي تولغونۇپ
قولۇن سۇزۇغا سالدى اەمى.
قول داراتن االدى اەمى.
بۇتۇن سۇزۇغا سالدى اەمى
بۇت داراتن االدى اەمى.
جاينامازن سالدى اەمى.
اەكى سۇننوت اەكى فارز،
الدا تالا قۇدايم،
اوتكور بوى تۇرغان اەكى قارز.
تورت رەكەت باغمدا.
توپتوب اوقۇپ االدى اەمى.
مەكەدەن كەلگەن اق تەسبە،

جانينان سۇرۇپ االدى اەمى.
بارماق مەنەن قيدر تې،
سوموى مەن سيدىرب
مەلتيرەب تارتب قالدى اەمى.
قولپۇواللا قۇراندى،
قۇب جاساغان ايماندى.
تايارا كدى جات ايتب،
جاسن دەگەن سۇرونۇ،
تاك قالغانداي بات ايتب،
ارباغى ارز تالاسقا،
ءامن دەب قول جايب،
اتاسى اوتكون ماناسقا.
تورت چارمەنەن بايغا مېار،
اوتۇز ءۇچ مگ آسحابدار
مۇرۇن اوتكون كوب جارلار.
باتا قىلب االدى اەمى.
تەسبەنى جانغا سالدى اەمى.
كەرمەدەن اتدى االدى،
كەرۇۇ جەرگە چالدىرب،
ارقاندان اتدى االدىرب،

آدرلۇزۇ جەرگە چالدىرب.
قارا سۇۋدان قاندىرب،
قارا شىبەر تۇلاڭغا،
قايساڭدا تىپ چالدىرب.
مانلىدىن اۋۇلۇ چۇناڭغا
قىلچىدى قىيا بايلانپ،
سرنائىزانى تاپانپ،
ازدەى باسپ ايارلاب،
چورولور قالدى چاتردا،
آش تامانن دايارلاب،
كورومۇن دەپ اەلەستى،
كوك جالڭ بەت آلب باستى بەلەستى.
جىغىب باردى چۇناڭغا،
كوك قاقتن باشىنا،
كوچۇگۇن قويۇپ اوتۇردۇ،
كومۇركويىدى تاشىنا.
اۋرگونچىدى تۇۇرا قارادى،
اۋىدون چققان كۇندورۇن،
بارن ازدەب سانادى.
كەڭ اۋرگونچ تۇمان بولۇپتىر.

تۇنار قتاب آلبىتر.
آلا قارغا ساغز قان،
آيلاڭغانى بلمبەى،
قاران قالغان اۋرگونچىدىن،
قايسى اەكەنى بلمبەى،
توپولوك اۋيۇب، توز تۇشۇب
توپىراق اۋچۇب بوز تۇشۇب
مۇنار قتاب آلبىتر،
مينا اۋشۇنتۇب قالىتر.
جوموق آيتام اەرمەككە،
دۇربۇ سالدى كورموككو،
اەر چىتكەنى اەكى قۇل،
اەرلك توروك قىلماققا،
اەكى چورو اەر چىتىپ،
تەل قوزۇداى تەلچىتىپ،
چۇناقدىن دۇربۇ سالغانى،
اويلچۇب قاراب قالغانى.
دۇربۇنۇن جاين مەندەن اۇق،
مەندەن اۇقساڭ بەيلەب اۇق،
آتاسى مانلىس اولگوندو،

قانىكىھى آزاب كورگونىدو،
آبيكە، كوبوش اەكى آرام،
ماناسدان قالغان دۇيىنۇ،
قامچى تاشتاب بولگونىدو،
بەرەنم انەم قانىكەب،
بەلدەمچىن بۇگۇنو،
بەكەم قاتىب قابىشقان،
قىرانى سەمەتەيگە تاپىشقان،
مەكەدەن كەلگەن بەش آجى،
بەلەك بەرگەن چوڭ دۇربۇ،
بەرەنەلۇۇ آق دۇربۇ.
جووغا بارسا سالسىن دەب،
جوونۇن چەنن آلسن دەب،
قازاتقا بارسا سالسىن دەب،
قاپردن چەنن آلسن دەب،
ايچى اورتىدى قىزارغان،
تارتىب قويسو چوڭ دۇرلۇ،
قۇلاچ قارشى اۇزارغان.
آينەكەن اووزۇكر دەيت دەب،
آلسقى جولغو چۇر بويت دەب

آق قادەككە اوروغون،
آلسقى جولغو جورۇغان،
آتىن اۇققان دوشماندار،
آيدىگن اۇغۇب قۇلانغان،
تەگەرەگن تەگىز دەب،
قۇلان اەكەن قووزدوب،
چاقۇت مەنەن اۇچتاتىب،
قوبۇل سالىب چاپتىرغان،
آلتىن مەنەن كۇمۇشتۇ،
آرقى - تەركى قاقىتىرغان،
آدام زات بەندەسى،
آبايلاپ تۇرۇب باقتىرغان،
آلتى اووز چوڭ دۇربۇ،
آلتى بۇراب چىتىرگەن،
آلتى كۇندۇك جەرلەدى،
آلتى آرقان بوپۇ جەتىكرگەن،
جەتى كۇندۇك جولدىوردۇ،
جەتى آرقان بوپۇ جەتىكرگەن،
كەرە قۇلاچ كەز بوپۇ،
كەتمەن اووز چوڭ دۇربۇ.

التن اوز بوتوكوز،
آيتا بەرسەك تۇگونبوس.
آسل تاشتان اورتوقون.
آينەگى سينب قالات دەپ
التن مەنەن قوردوتقون.
بويۇ تۇمار چالاش قابى بار،
بولوتتون قلغان سابى بار،
بولجولۇجوق چوڭ كۇرپۇ
بووسۇن آلباى موينۇنان
سۇزۇب آلب قوينۇنان،
قىنايىنا تۇلتۇرۇب،
قىڭايا تارتىپ اولتۇرۇب،
اوكىدوب قارماپ ايمەرب،
اوپولدۇ كوزدوى جيبەرب،
تەگەرەتب ايمەرب.
دەگزدى كوزدوى جيبەرب،
قارا كوزگو سالدى اەمى،
قاڭقوردۇن اۇۇلۇ چۇناغاك،
قايقالاب قاراپ قالدى اەمى،
قاراشار قالڭ باق.

قاروولونغون آلماشاق،
تۇنورگون شار ائۇمون باق،
دۇمپۇيگون قارا قالادان،
بەر جاعندا دالادان،
بەر باققا چقدى بەر توب جان.
چاش سەمەتەى چۇناغاك،
تائى-آلباى بولدۇ تاڭ.
آندان بەرى قاراسا،
آق قىيائىن سۇمبىدو،
آلمالۇنۇن اويۇندا،
آققان سۇنۇنۇن بويۇندا.
آقۇندۇن قزى آى چۇرۇك.
آق اەلەچەك جۇواندى،
آبلسى كورۇب قۇواندى،
قز اەكەنن بىلدى اەمى،
قىمتىيا تۇشۇب كۇلدۇ اەمى.
كۇل چورو مەنەن قان چورو،
كۇلگونۇن بايقاپ تۇردۇ اەمى.
كۇل چوروسۇ كەب آيتات،
كەب آيتقاندا نەنى آيتات،

آزاب تارتقان اەمەدەي،
آرساڭ اەتەب كۈلبوگون،
آدام سىرن بلبەگەن،
كۈيۈت تارتقان اەمەدەي،
كۈلۈمسۈرۈپ كۈلبوگون،
كۈلگۈنۈن آدام بلبەگەن.
آباكەم اەمىنەنى بىلدى دەپ،
نە سەبەبتەن كۈلدۈ دەپ،
ەجۈر ەتۈرۈمۈ بىلىپ بارالى،
كەبن سۇراب آلالى،
اەكى چۈرۈ جۇگۈرۈپ،
جانى قالباي ەسۈيۈنۈپ،
جاش بالاداي كۈيۈگۈپ،
اۈدۈ قاراپ بېشىلداپ،
ايداب آلچۈ نەمەدەي،
ايرىڭداپ ەسۈيۈنۈپ،
كۈلۈمسۈرۈپ ايانىپ،
كۈل چۈرۈدۈي چۈنەنەڭ،
اباسن بىلىپ تايانىپ،
كۈل چۈرۈسۈ كەب ايتات،
اينالايىن آباكە.

اەمىنە كوردۈڭ دەپ ايتات،
قۇلاڭڭ سال ەسۈزۈمۈ،
نە كۈرۈندۈ كوزۇڭكو؟
اەمىنە كوردۈڭ آباكە
باىراق ايتقىن اوزۇمۈ
اوشۇنتوب ايتىپ الغاندا،
كوربوي قالدىق جالغاندا،
كەستەلۈۈ قالپاق كەڭ چالبار،
كەبەدى ايتار جاش بالدار.
سايمالۈۈ قالپاق كەڭ چالبار،
سانامدى ايتار جاش بالدار،
ساغان ايتام كەبەدى،
ماڭدايدىغى تەتىگى (اناز)
قارارپ تۇرغان قالڭ باقى،
قاروولونغون الماشاق
تۈتۈندۈگون ەتۈمۈن باقى،
تۈنتۈيگون قارا الماشاق،
تۈپتۈۈ قاندىن شارى اەكەن،
قارارغان شار قالادان،
بەر جانغىدا دالادان،
بەر جاقدى كوزدۈي بولۇنۇپ،

جازغى كۈندۈى كورۇنۇپ،
جۇۋان چىقدى دېر توب جان،
تائى آلپاي بولدۇم تاڭ،
تەمر كىگەن جوو بۇدەپ،
تەلەگەى كىگەن قزبى دەپ،
تەكتۈش چۈرۈك اوزۇ دەپ،
تەلەگەىى دېزبى دەپ،
بادانا گىگەن قزبى دەپ،
بايقۇش چۈرۈك اوزۇدەپ،
سووت كىگەن جووبى اەكەن،
جورغو مىنگەن قز بەكەن،
جورۇقتۇۇ چۈرۈك اوزۇبەكەن،
جولوچۇ كشى دېزبەكەن
كەربەنچى كەلب قونغونبۇ،
بازارچى كەلب قونغونبۇ،
بارقتۇۇ جولۇم بولغونبۇ،
كەرەكتۇۇ جولۇم بولغونبۇ،
قاشقارلىق كەلب قونغونبۇ،
قادىمكى جولۇم بولغونبۇ،
بازارچى بولسو دىلن آل،
بادىچى بولسو جولغو سال.

جولدۇ تورغون قز بولسو
ازدەگەنى دېز بولسو،
كەبىن اۇغۇب قايرا سال،
تولتويدۇن قولۇ بولبوسۇن،
جول توزدۇرۇپ قويبوسۇن،
چن قوجو قولۇ بولبوسۇن،
چندان قۇداى اۇربلسن
دۇشمان بولب كورنسه
سۇمسايب جوودون قاچباغن
جوو دېورۇسۇ چۇناقدار،
ماناسدان باشقا آيتبا دەپ،
آندان بىرى قاراسام،
آمالۇنۇن اويۇندا،
آققان سۇنۇن بويۇندا،
قىزارب چاتر كورۇنوت،
قردا دتۇتۇن بولۇنوت،
قىياسى كوزگو ايلينەت،
قىيا تارتب قاراسام،
قىزل تەردك قۇشماش اەر،
قزدن آنى كورۇنوت،

قز كەلنگە اەبىم جوق،
بالا كەزدەن شوق اەلە،
قز كەلدىن ايچىندە،
چۇقۇقاندای كەب تابقان،
كۈل چورو بايقۇش اەبتۇۇ اەلە،
قان چورو مۇنۇ آيتقاندا،
كۈل چوروسۇ كەب آيتات،
كۈلۈستون ءتوروم دەب آيتات،
چالغىدى ءاوزۇم چالايىن،
چالباي قانتىب قالايىن،
كورۇنۇب تۇرغان اۈرگۈنچكۈ،
كوز آچقانچا بارايىن،
آزابىم بولسو كورويۇن،
آجالم جەتسە ءاولويۇن،
آبيكەنن قاق تەلكى،
آياغى مۇقۇر زەرى بلس،
آرقاسى جوق ءات اەلە،
آغىنى قاتۇ سۇۇ كەلسە،
آغب ءولۇب ءچۈر بويۇن.
آزابدى مەنتىب كور بويۇن.

آغارب چاتر كورۇنوت،
آسماندان تۇتۇن بولۇنوت،
آبايلاپ بايقاب اولتۇرسام،
آبايى كوب چۇك آق بىشتان،
آيەلدىن آتى كورۇنوت.
كەم اەكەنن بېلىپ كەل،
كىمك بارساڭ آنك بار،
بىر كىشيك آلڭ بار،
آندارىڭا كوز بولۇپ،
بىرك مندا قالىڭار.
مەنتىب آيتىپ قالعاندا،
كوربوى قالدىق آرماندا،
قان چوروسۇ كەب آيتات،
قانقورۇم آبام دەب آيتات،
شويقوندۇ ءاوزۇم شوق اەلە،
مندايفى اەبىم جوق اەلە،
مەن آت جانندا قالايىن،
آيقايلاغان جوو بولسو،
آيامباي نايزا سالايىن،
قىڭشىلاپ آيتار كەبىم جوق.

كور كويوشتون سۇر تەلىكى،
آياغى مۇقۇر مات اەلە.
اشۇسۇ بىيك توو كەلسە،
ءاۋچۇب ءولۇب ءجۇر بويۇن،
بۇزۇلۇدۇ بەرچى مينەين،
بۇلۇمدۇ بەرچى كىيەين،
بۇ، جولۇمدۇ بىلەين،
آغىب جاتقان دايراغا،
آيامباستان كىرەين،
توزۇب جاتقان جوو بولسو،
ايلانداى تىيەين.
آرقلىسى جوور ات ءمىنەب،
جولۇو اولۇب قالباين.
ءمىنەب آيتىب قالغاندا،
بەربەيمەن دەب آيتالباي،
بالانن كوگىلۇن قايتارباي،
او كۇم ءاوسكون چۇناققا،
جۇمشاسا تىكتەب آلات دەب.
بەربەيسە كونۇ قالات دەب،
بۇزۇلۇدۇ بەردى مىنگەن دەب،

بۇلۇمدۇ بەردى كىيگىندەب
بۇزۇلۇدۇ سۇراب مىنگەندە
بۇلۇمدۇ سۇراب كىيگەندە،
بارارن چورو بىلگەندە،
تويچۇلۇغۇ دەر توغۇز،
تويچۇلۇب آلعاندا،
چوروگىدو آرمان قالاى،
بۇ دۇنۇيو جالغاندا،
آلدىكى قاشى قارق آلتىن،
كوتكىۇ قاشى چلىق آلتىن.
كۇمۇشتون اەكى قابتالى،
تەمردەن سوقفون آق قاشقى،
قاچقان اەلك چوقۇلۇ،
ئاي بۇزۇلۇغا توقۇلۇ،
بۇزۇلۇدۇ ءمىنەب بۇلقۇنتۇب،
امرى اولسگوندى جۇلقۇنتۇب،
بۇرا تارتىب قالغاندا،
بۇدۇنۇيو جالغاندا،
كور بوگون جان آرماندا.
آباسى تۇرۇب كەب آيتات،

كەب آيتقاندا نەنى آيتات،
قاغىلاين قاراغم،
قاراغم مەنى قاراغن
اون اەكىنن ءاوزۇنو،
چىغار چقباس جاشك بار،
آت آرىتب مينە اەلەك،
آت قادىرن بىلە اەلەك،
تون توزدۇرۇب كىيە اەلەك،
تون قادىرن بىلە اەلەك،
قىياقتۇز نايزا آلا اەلەك،
قىيىقىرب جووغو تىيەلەك،
قاراغاي نايزا آلا اەلەك،
قاچىرب جووغو تىيەلەك،
جابدقن جايىن بىلە اەلەك،
جالاگداپ جووغو تىيە اەلەك،
جابدقن بارىن آلا كور،
چاپچان چالغن چالا كور،
بۇرما تەمر سوم بالتا،
بۇرۇب سوققون آى بالتا،
جونۇنا تەمر قرداغان،

جاماقچىلار ارداغان،
دېل تەرىسن قاپتاغان،
قاق ارغايغا سايتاغان،
آدامدان بولوك نەمەنى،
دەمىزى مەنەن سايباغان،
قولون تايما بولوت دەپ
قولو مەنەن چرماغان،
تەيىگەن جەرى ارباغان،
آلجايفاندا مالجايفان،
باشقا چاپسا ارباغان،
باشقا چاپقان آدمى،
چاقتندا ءاودو بولبوغون،
آتامدان قالغان آى بالتا،
مۇنۇ بەرب چۇناققا،
آتامدان قالغان نار گەسكەن،
آچوۇسۇ كەلسە توو كەسكەن،
كومۇرۇنو چىداپاي،
كونوۇ توقوى جويۇلغان،
كورۇگۇنو چىداپاي،
كوك بۇقالار سويۇلغان،

چابقانينا چىداپاي،
چاندان اوستا قىرلغان
سۇغانينا چىداپاي،
كولدۇن سۇسۇ سولغون،
اشاغاندا ماشاغان.
توكور اوستا بولوكباي،
جايى - قشى اچىدە،
جانبى آلب جاساغان،
سرتىنا آلتىن جوگورگون،
جولۇ كۇنۇ بولغوندى،
جوبولوك تۇزغان آجىباي،
قويىلاب جۇرۇپ اوگورگون،
مۇنۇ آل دەپ قولۇگا،
آتامدان قالغان آق كەلتە،
اوزۇ اورۇس اورۇمۇ،
تۇبۇ قىنايدىن قىزل قىرمى،
ورتوسۇن كوك جال اوگوتكون،
اوزۇ تۇبۇن تەگەتكەن،
بەى دارات اۇيگو اسپاغان،
ارمەگەنن جازباغان،

اڭغاي تۇرا آغا باس،
چاغراق اوزز آلما باش،
تۇتۇندون مۇرۇن جان كەتكەن،
چاندان مۇرۇن قان كەتكەن،
ءاۋىدو تۇرسا مالنداي،
آسىنب جۇرسو چاندانداي،
آتساڭ امانات چاندان ارمەگى،
آسنساڭ آى دالىنين آينەگى،
آتب جۇرسو آق كەلتە،
آراغا جەتەدى تۇشبوگون،
تۇشاقچىسى بىر تەمر،
تېيىگەن جەرى بىر سەگر،
قاروولۇ آدم باشىنداى،
اوغۇ سايدىن تاشىنداى،
آتامدان قالغان آق اولپوق،
مۇنۇن جايىن مەندەن اۇق،
بۇلا سالب بولوت قان،
بۇداىق فاندان سۇراتقان،
آلتىن مەنەن كۇمۇشتۇ،
آرقى تەركى سۇلاتقان.

كەلتەنن اوغۇ كەتتەگەن،
باراڭدىن اوغۇ باتتاغان،
جەگىنە آلتن قاداغان،
قارانن اوغۇ جاداغان،
آقيرەكنە قوش قالتا،
آلتى اتار اوغۇن سولوغون،
آتاسى باشقا كۆپ دۇشمان،
آيدىكەن اوغۇپ قۇلاغان،
اۋستۇندوگۇ آق اولپوق،
آنى چەچب بەردى دەيت،
آتامدان قالغان سر نايزا،
مۇنۇن جاين آيتاين،
اۋگۇسۇ بولوت، اۋچۇ قۇرچ،
اۋچۇنا سالغان قارا قۇرچ،
آق قاراغاي سىداسى،
آق بولوتدۇن قىماسى،
كوك قاراغاي سىداسى،
كوك بولوتدۇن قىماسى،
قولدون تايب تۇشەت دەب،
قوش قارا قل تاقترغان،

دۇشماندى كوزدوى باقترغان،
آر تۇرلۇ قلب چاپترغان،
اون اەكى كشى سومدوغون،
جەكەندى كولدو قلادا،
آقلىزۇ تۇزغان امر باقاي،
اون اەكى كۇنۇ سومدوغون،
چيرم مەندەن چاپتاغان،
جەلم مەندەن اەبتەگەن،
اۋچ چغاشدان سەبەگەن،
اون اەكى تۇرلۇ قرداغان،
اوتۇز تۇرلۇ سرداغان،
تىگەن جەرى ارباغان،
تەگەرەگن تاريغان،
جەكتەتە چەتەندە،
قۇلامشى قوى كوزدۇ،
قويقويغون سۇلۇزۇ قانىكەي،
قوقوندون كەلگەن آق شايى،
آت تامانداپ سايدىرغان،
آق اەلەچەك قلىدىرغان،
مۇنۇ آلدەب قولۇگا.

آستىڭداغى بۇرۇلدۇن،
آبدان جاين آيتاين.
آتاسى تونۇن توبۇرچاق،
اەنەسى ئچولۇن مۇز بۇرچاق.
مۇز بۇرچاقدان تۇۇلغان،
تازا تۇلپار بۇرۇل آت،
اويدو تۇۇلۇپ قۇمدا اوسكون،
قۇلان مەندەن بىرگە اوسكون.
بۇرۇ تىلى آراداى.
قوش تويانغى چاراداى،
آزۇلارى بولوتدوى،
چاتقى آياعى قولوتدوى
قاشقا تيشى قادودوى.
قىزىل تىلى بۇلودوى،
جاراغانى قابىداى،
جالدىن اۇستۇ جابىداى،
سەكرگەنى بۇرگودوى،
سەمرگەنى سۇمبودوى،
كەڭ سوورۇسۇ كەتمەندەى،
كەبەزدەى بولغون كوكۇلۇ.

كوزۇنو چەنەب كەرتكەندەى،
جامباشىن قوشقونغو،
قازان آسسا تۇرغانداى،
قاران قالغان تاى بۇرۇل،
اۈرگۈنچىدۇن سۇسۇن بورغانداى.
سوپول قۇيرۇق سوم تۇياق،
سوقموقتۇۇ كۇلۇك تاى بۇرۇل،
آرقار آياق قولجاسان،
بوتو بوربۇى كەڭ سوورۇ
بۇلچۇكۇ بۇقا موينۇنداى،
بۇورا كوكۇل اوروق باش،
بۇقا موپۇن مارال بال،
قاردى سالىق تايغان ءتوش
اوركوچۇ بىيىك زەەرى باس،
اودوگو سالسا چارچاباس،
تۇياغندا تۇرا جوق،
چۇروگۇندو قارا جوق،
دۇل دۇل موپۇن تاى بۇرۇل،
تۇۇغان بەنن داينى جوق،
آرقا بۇتۇ جەز بىيلەك،

تۇتام شىراق چالقباس،
اون اەكى آي منسەك آرى بلس.
اون اەكى اسپى بولغونچو؛
آزۇسۇن سۇيكوب قارى بلس،
بۇزۇلۇدۇ من دەپ آستىنان،
تۇشۇب بەردى قاكقورۇك.
آلتى قات تەردك ەبر جەلدك
آلتى بۇكتوب قابىشردم،
آلتى جولۇ جول بەرگەن.
او، دۇينو كەتكەن آتامدىن،
آرباغىنا تابىشردم.
جەتى قات تەردك ەبر جەلدك،
جەتى بۇكتوب قابىشردم،
جەتى جول قىدر جول بەرگەن
دەگەندە قۇداي اوڭ كورگون،
آقىرەت كەتكەن آتامدىن،
آرباغىنا تابىشردم.
بارەن چوروم تەك اەلە،
مەن قومار بولۇم چۇروككو.
آي پالتا الگن بىلەككە.

بۇزۇل آندان آيرىلب،
بۇلاستاغان آباڭدى،
تامتاڭدا تىپ سالباعن.
چەگب بۇرو سۇراسا.
سىرڭدى آيتىپ سالباعن
جاش كۇلۇستون آباڭدى،
بۇزۇل آندان آيرىپ
قالەندەر قىلىپ سالباعن.
آبلىسى باتا بەرگەندە،
جونوب كەتدى بولۇنۇپ،
چوڭ اوپولدى كورۇنۇپ،
بۇزۇل مەنەن آلقىداپ،
جوو جاراغى جارقىداپ
بۇرا تارتا بەرگەندە،
بۇنا آتم جەرگە جوق بولۇپ
اوق جىلانداي اوقتولۇپ،
تانوو سۇنان بۇۇچىغىب.
كەك قولىتۇقتان سۇۇ چىغىب
قۇيرۇغۇنان چۇۇ چىغىب.
سالب چقىدى بالەسكە،

اەكى جانن قارانب،
قويغو تيگەن بوردوى.
اوزۇمۇردۇن جالانب،
سالب باردى كۈلۈستون،
اق اينەكەن بەلنە،
سالداي قايقى جەرىنە،
اشا قويۇپ قارۇلۇپ،
استىنداقى بۇزۇلۇدۇ،
اباي مەنەن جابۇلۇپ
اوزدۇق چايناب كوز جايىناب،
قولوغوى ئارتىپ باش جايىناب،
تانووسۇنۇن تۇتۇنۇ،
قويوندوى بولۇپ بۇرقۇراب
جولۇم ئاۋىدوى دا كقانى
چورونۇن ئوبوسۇندو چىرقىرات،
جول كورو اەلەك جاش بالا،
جول كورو اەلەك بوز بالا.
اۇلۇ جولۇن تومۇنان،
اق قىيانن اويۇنان،
اەككەب قاراب قالدى اەمى.

اەنتەلەگەن چۇناغاك
اەكى كوزۇن سالدى اەمى.
ايغن دالا سارى ئۇز،
ابايلاپ بايقاب آلدى اەمى.
آت جىغلار آككى جوق،
برس اەتەرگە چاگكى جوق.
كۈلۈستون تۇۇغان چۇناغاك
چاپپاي تۇرغان جايى جوق
استىنداغى بۇزۇلۇدۇن،
اەرب كەتەر مايى جوق.
ازىق قىلار چايى جوق.
قاراب قويسو چورونۇن
قوى دەپ آيتار بايى جوق
قىياننى جەگەن كەمەر جوق.
قرس اەتەرگە تاشى جوق،
اۇلۇ جولغو كردى اەمى.
بايا ابا كەم مۇنۇ ماقتادى.
جەتەلەپ سۇۇدان سۇغارغان،
قان چورو بايقۇش تابتادى.
ماقتاغانى چن بولسو،

آيامباي جوونغا تيبهين،
اەكى اوگۇزدۇن تەرىسن،
اوزوك قىلب كەردرگەن.
جەتى اەركەچدن تەرىسن،
تاسمال قىلب تەردرگەن،
اوزوگۇن بىردەن بۇردۇر عان،
اوتكورو چاپقان كىشىنى،
اۈگۇن سارغارتا توشۇپ تۇرغۇزغان.
آراسى آلتىن تىشى جەز،
اۈزۈندۇغۇن سۇراساڭ.
اەكى قارش اەكى كەز.
چوقۇسۇنا چوق قويغون،
تۈشكۈ نۇنۇن اۈچونا.
سومدوب قارش اوق قويغون،
آلا قانن بەك قىلدى،
دۇشماندى كوزدوى كەزەتدى.
بۇلدۇرگو تاقچۇ جەرىنە،
چۇلغۇر سالب كوزوتىدۇ.
قىسر اەمدۇ تاى تورپوق،
اەكى اەنگە تەل تورپوق؛

كۇدورۇ قىلغان آق قايش
چىيە بايىلاب تاقترغان،
قاق ارغايغا سابىتغان.
بۇلغارى مەنەن قابىتغان.
تېيگەن جەرى تېلۇۈلۇ
قاراسات بالانن،
اورتونۇندا ايلۇۈلۇ.
اۈگدوب قارماب ايمەرب،
تووداي بولغون بۇۇرۇلدۇ.
تومۇقا تارتىپ جىبەرب.
تېيگەن جەرى قان بولۇپ،
قارغا قۇزغۇن تويۇنۇپ،
قلمچى تارتىپ آلغاندا،
چىرغالاي تۇشۇپ اۈگۈلۈپ.
قاباقدان چاڭكى بولۇنبوي
قالباق آچىپ كورگۈنچو،
اەچ قارانى كۇرۇمبوي.
قولجىداي كوزۇن قىزارتىپ،
آدر-آدر جەر كەلسە،
آرقاداي آرىشنى اۈزارتىپ

اەلكدەى بۇتۇن سايلىتىپ،
اەكى اەتەگن جايلىتىپ،
بالقتاي اووزۇن آچىلىتىپ،
بالاداي بولغون آق كۈبۈك
اومۇرودو چاچلىتىپ
اەككەيش - اەككەيش جول كەلسە،
اەلكدەى بۇتۇن سايلىتىپ،
جال قۇيرۇغۇن قاراساڭ،
فاسابا توودوى جايلىتىپ،
قۇندۇزدى جۇنۇ جىلتىداپ،
قولجىداى باشى قىلتىداپ،
تورت آياقتان چىققان اوت،
چاقماق تاشداى جىلتىداپ،
آتقان تاڭداى تۇرۇلۇپ،
آرقاداى تاڭكى سۇرۇلۇپ،
دۇسۇ دەسە تاش اەمەس،
اۇچتۇ دەسە قۇش اەمەس،
اۇرغان تاشتاى زر قىراب،
اۇچقان قۇشداى در قىراب،
شالپىداغان قاسالسى،

قارچىتىنا جايلىشىپ،
قالغاداى قاشقا تىش
كومو كويدو قايلىشىپ
قاراسات بالانن،
اەرگە كوتۇ جايلىشىپ
اۇچۇب كەتچۇ نە مەدەى،
اۇچقان قۇش مەنەن جارىشىپ،
قارا قايىش بوز تىزگن
اەكى قولدو قارىشىپ،
آياغى مەنەن تىك تۇشۇپ
قازانداى بولغون قارا تاش،
تورت بۇلۇنۇت چىك تۇشۇپ
قازان قابىتاى تورت آياق،
قارا جىردى قازلىتىپ،
قارا تەمر اووزدۇق،
كومو كويدو قارسىلداپ،
جولدۇن چەتن قازلىتىپ
جولۇم اۇيدوى آق كۈبۈك
جول بويۇنا چاچلىتىپ،
كوك جەكە بۇتدا چويقويۇپ

آسابا قولدو قالقلداپ،
تولقو باشدا جارقلداپ.
بوز كېسە جاندا شالپلداپ.
آتاغى چققان آق كەلتە،
اوكڭ ايىندە جارقلداپ،
چارايىنا تۇستۇ بالقلداپ،
قىلچ بەلدە قىلاقتاب،
اەكى آياغن قاراساڭ،
اۈزۈڭگۈدۈ سالماقتاب،
اەر چراغى اەكى كوز،
ماڭدايندا آلاقتاب،
قويغو تىپچۇ بۇرۇدوى،
اەردى مۇردۇ جالاقتاب،
قاراغان كشيڭ اوڭغوندىوى،
قاراسات بالانن،
قارا بويۇ تولغوندىوى،
قاراقتاب آلسا تۇڭقانداى،
قىلچ قندا قىڭغىراب،
ايبالتا جاندا شىڭغىراب،
قىرم ملىسى نۇكورۇ،

اۈزۈڭگو بۇتدا چىرەنب،
بۇزۇل مەنەن آلقلداپ
آلا قانداى قاشقاسى،
ماڭدايندا چارقلداپ،
تورت آياغى شالقلداپ،
آلستان كورگون اۈرگونچكو،
سالپ كەلدى جاقنداپ،
سۇسۇ باتبايت سايغادەپ،
آيامدن كورگون قىزى قايدا دەپ
اەردى مۇردۇن جالانن،
كەلە جاتر كۈل چورو،
اەكى جانن قارانن،
كىرپ كەلدى چوڭ سۇۇغا،
مۇنۇ مۇنداى قويۇڭز،
قزداردان قابار آليڭز،
اوتۇز كەلن اوتۇز قز،
اورتوسۇندا آى چۈروڭ،
سەگزەن بولۇب بولۇنۇب،
سەلكنچەك قۇرۇب كورۇنۇب
جىبب آرقاندى سالىشپ،

تەرەككە باسب بارىش،
سەلكنچەك تەب قالىش
تەرەككەن باشن بۇرۇشۇپ
آرقى تەركى تۇرۇشۇپ،
آقپىنەككى آيتىش،
اويۇن سالىب اوينوبوى،
اويدو لوتقون بالانى،
آى چۇروككون باشقاسى،
كۈل چورونۇ اويلوبوى،
سۇزۇنۇ قانتىب كەچەت دەب
چالغىغا كەلگەن جاش بالا،
سۇيلوشبوى قانتىب كەتەت دەب
جەكە بوركۈن چوڭ كىيىپ،
سەگىز تۇرلۇ تون كىيىپ،
قوشو باسب المقان،
قول آرتقانى بورۇلقان
جانداى باسقان قاسمجان،
تۇزرا باسب امرچىش،
تەل قوزۇداى تەلچىش،
قاراب چۇرۇك قالدى امى،

المامبەتدىن امر چورو،
سۇزۇغا كزۇن سالىدى امى،
أزرگونچ دەگەن سۇز بولغون،
اوستۇ كويۇك بۇز بولغون،
أۇققان جانغا دۇز بولغون،
آرقى چەتن قاراساڭ
ايسق كولىدى جىلتىداپ،
بەرى چەتن قاراساڭ،
قوش آرقى مەلتىدەپ،
توقوىدىن بارى قىلداپ،
امى تولۇپ بالچىداپ،
قاراب تۇرۇپ چورونۇن،
قارا بويۇ فالچىداپ،
آتىلا تۇشۇپ بولۇنۇپ،
جايناي تۇشۇپ توگۇلۇپ،
جان آلقچداى كورۇنۇپ،
كۇگگۇرونۇپ كۇيلونۇپ،
كۇكۇك بولۇپ سۇيلونۇپ،
آلداى امچە تۇرلونۇپ،
آدام بولۇپ سۇيلونۇپ.

كۆكۈك توودا چاڭگىرپ،
كۈيلونۇپ جۇرو بەرگەندە،
جاردن باشى شىپىراپ،
چاش بالەتى قاراغاي،
باشى كوتۇن قاراىباي،
تامىرى مەنەن سۇزۇلۇپ،
جارغا كەلب اۇرۇنۇپ،
جاردان بوورۇ تۇزۇلۇپ،
اۋيدوى بولغون بوز چالما،
سۇزۇغا تۇشۇپ جۇزۇلۇپ،
اوشونۇ چورو كوركوندو
زاماناسى قۇزۇلۇپ،
آغىنى قاتۇۇ شار آغىب،
آر چىغاچدن بارى آغىب،
آقى كوبۇكتوب قار آغىب،
بۇرۇلۇپ تىيگەن جەرلەرى،
بۇتا آتم جەرگە شار بولۇپ،
بارب تىگەن جەرلەرى،
اۋچ نايىزا بويۇ جار بولۇپ،
كەچەرگە بەندە زار بولۇپ،

مۇنۇ كۇرگون آدامدن،
كەك دۇينوسۇ تار بولۇپ،
كەچۇ تابىباي زار بولۇپ،
جالغان آيتب قوبىوسوم،
كەسەردن اۋستۇ قان بولۇپ،
باشىنان موڭكۇ بۇزۇلۇپ،
بويروكۇنون تۇزاسۇز،
بوودو كىرپ قوشۇلۇپ،
قاراعاي فايك تال آغىب،
تۇبۇمەنەن سال آغىب
چىغاچداردن بارى آغىب،
تۇرموگۇ مەنەن چوب آغىب،
اۋزۇكروى بولغون قارا تاش،
سۇزۇ تۇبۇندو قالدېراپ،
اوت كۇيگوندوى چالتراب،
چامان كىرپ آلبىتر،
چار چەتىنەن آقى كوبۇك،
جابا قويۇپ سالىبىتر،
بۇرۇلۇپ تىيگەن جەرىنە،
مۇز تۇرۇشۇق بەرە آلباى.

مۇڭدۇۋۇ كىشى جانىنا
مۇنۇ كورۇپ كەلە آلباي.
باشىنا زارل اش تۇشسو،
جانىنا بەندە كەلە آلباي،
آق چالمالاب ايلايلاپ،
آڭداغان كىشى قۇدايلاپ،
كوبۇك بولۇپ ايلايلاپ،
كورگون كىشى قۇدايلاپ،
چارىن بوورۇ اويۇلۇپ،
چارىمداي بولۇپ قۇبۇلۇپ،
تەڭرەن ب اوڭ آغىب،
تەڭرەن قانچا چوڭ آغىب،
ايمەرىلب اوڭ آغىب،
ايلەدەن قانچا چوڭ آغىب،
آغىنى قاتۇۇ كۇركۇروب،
آدامىن بويو دۇركۇروب،
قاپارن اۇققان كەربەندەر،
قالادان چقباي تىيىلب،
قاتداب بەندە كەچكىسىز،
قاتاتۇۇ اۇچۇپ جەتكىسىز

آبايلاپ قاراپ اولتۇرسا،
آلا قانداي آرال جوق،
آرقىراغان چوڭ سۇۋۇنۇن،
كەرگەننە قارار جوق.
تەڭرەتە قاراسا،
تەڭگەدەي بولغون آرال جوق،
تەڭگو اۇرغان چوڭ سۇۋۇنۇن،
كەرگەننە قارال جوق.
آويۇز — بۇيۇز قىدىرب،
كەچۇۇ قايدا دەپ سۇراب،
قاپار آلار ايغى جوق.
آي قاراڭغى تۇن كورگون.
كۇركۇروب آققان چوڭ سۇۋۇنۇ،
مەندەن باشقا كم كورگون.
آي بالتاچى مقتىسب،
آبا كەمدن جانىنا،
قان چورودون اقتۇۇسۇب،
مۇندا كەلىم تىڭدۇۇسۇب،
قان چورودون قردۇۇسۇب،
سۇۋدان قانتىب* اوتوم دەپ،

اۇيالباي قانتېب كەتەم دەپ،
باردېگى دەسە آبام،
نەدەب جووپ آيتام دەپ.
بار باي قويسوم بىلەر دەپ،
بايا بەرگەن باتاسى
ماغان قايدان تىيەردەپ
كەچبەي قويسوم بىلەر دەپ،
كەسىرەتتۇزۇ آبامدىن
كەچەگى بەرگەن باتاسى،
ماغان قايدان تىيەر دەپ.
اوشونۇ آيتىپ كۈل چورۇ،
اويۇز جانن قارادى،
قىزدى كورگۈن تۇگونىكۈر.
كوزۇ اوتىدى جاينادى.
اقتۇندۇن قىزى آي چۈرۈك
آق بوز بەس سويدۇرۇپ،
قاشقاردان كەلگەن چايدوسىدۇ،
آلب كەلب قويدۇرۇپ،
اوتۇز كەلن اوتۇز قىز،
ورتوسۇندا آي چۈرۈك.

اويۇندۇن باشى قىزل قىز،
اوردودون چققان اۇزۇن قىز.
توبدۇن باشى تولغون-آي
اوينوقتوغون اوى سالقن.
قاندن قىزى قائم جان،
مەلتىرەگەن سۇلۇزدان،
كوچكوندوگۇ كوركتۇدۇن.
كوك سۇلوسۇن بوركتۇدۇن.
آتلاس كوينوك آلم قان،
قارا بايدىن قاسىكە،
قاشقا تۇۇغان قارا بەت،
ارجورۇغۇ كوب قىزدان،
باشقا تۇۇغان قارا بەت.
شورۇقتۇن قىزى آفېلاي،
شوو دۇرانغان قاپىر آي،
اقتبەكەن آق بەرمەت،
اچىكەنن آق شەربەت،
قادىكەنن قاسم جان،
آرقلىغانى باچم جان،
بۇرالا باسقان بۇرۇلچا.

دەڭزىدىن جانن آياپاي،
قىراتا قارا بىرى
قىزدى كورگۈن تۈگۈنكۈر،
قىلچا جانن آياپاي،
جاردن باشن اۇراتىپ،
سۇۋغا كىردى چۇراتىپ
تاش اۇرغانداي چۇلپا اەتەپ
گىرگەن جەردە جوغولۇپ،
سۇردۇگو تۇشۇپ اوگولۇپ،
سۇزۇپ بارات شارقىراپ،
قالغاداي قاشقا تىش
آي تىيگەندەي جارقىراپ.
بالقداي قىلىپ سۇزدۇرۇپ،
بااترلىغىن مىندان بىل
بەل قىر چوودون اوزدۇرۇپ،
تووداي بولغون بۇرۇلدۇ
تومۇقتاي قىلىپ جاشىرىپ
بۇز آرالاش سارى سۇۋ،
ايىق جالدىن آشىرىپ.
ايىق جالغا تىرىشپ،

بۇلاستاغان قالىچا
اوشولوردۇن ايچىندە،
اشمىچىنن كر موپۇن.
آلدا، كەلب قالىتىر.
سۇغاتچىنن سۇغالاق
سۇزدان بالىق قۇۋالاب،
بۇلدا كەلب قالىتىر.
سۇمباتتۇۋ تۇۋغان تىنم قان،
سۇۋسار بوركتۇۋ اوزۇم قان.
مۇرۇنقۇ كوپ سۇلۇزدان،
بىر دالاي قىز از بولۇپ،
بورۇمۇن بايقاپ قاراساڭ،
كەلگىن - كەلگىن قاز بولۇپ،
جار باشندا جاردانىپ،
قانتىپ كەچسەر اەكەن دەپ،
چاش بالاغا تاڭدانىپ،
قايرا تارتا بەرۇۋگو،
قانتىن قىزدان آردانىپ،
قانچقدار قالىدى جاردانىپ،
تەگىرەنە قارا باي،

قۇيۇشقانغا جىلپىشىپ،
باغالەگى مالىنىپ،
بايدىنگە جالىنىپ،
اەتەك جەگن جىيىنىپ،
اەتەلەگەن تۇگۈنكۈر،
ئالپاسقا جالىنىپ.
قولدى قۇداي قولدى دەپ،
قوجو سانى جولو دەپ
جولو قۇداي جولو دەپ،
جون بەرگەنم قولدى دەپ،
قولدىچۇسۇ شالمەردەن،
جوندىگۈنۈ اق امشەن
اتاكەم ماناس قولدى دەپ
ارباغى ازىر جولدو دەپ
اق بولوتۇن دات آلب،
ئادس بولغون تۇگۈنكۈر،
اغىنىن كوزدوى مانتالب،
كوك بولوتن دات آلب،
كونوب قالغان تۇگۈنكۈر،
اور جاغينا مانتالب.

سۇز اۇستۇندو ارغىشداپ،
قايب بەلە تاي بۇۇرۇل،
سۇز تۇبۇنو چوكبوگون
فايق بەلە تاي بۇۇرۇل،
تۇورا سۇزۇب ارغىغان
بالق بەلە تاي بۇۇرۇل،
موز كەلسە سۇزدان چۇراغان،
بۇزداندىغن بىلگەندە
بۇ قاردن قانى سۇراغان،
آقچاسينا چيدا باي،
آلتى شار بۇ قاردان،
آلم سالب جىيىناغان
آقچە بەر دەپ قىيىناغان،
آلغانغا كۇچۇ جەتەگەن،
آباكەم مېنىب آلغاندا،
قاچان بىدندە اەب دەگەن،
سۇزدان چقدى قلت اەتب،
آلتن تاقا كۇمۇش مق،
تورت آياقتا جلت اەتب،
بۇلغارى تەردك كون جەلدك،

بۇرچۇنان سۈسۈ شۇرغولوب
آرام اولگون تۇگونكۇر،
بۇت آتم جەرگە جورغولوب
ماڭقاڭ-ماڭقاڭ باستىرب،
جولدۇن چەتىن قازدىرب،
جولۇم ئۇيدى كوبۇكۇدۇ،
جول اۇستۇنو چاچتىرب،
سۇدان چققىدى قىلچىلداپ،
سارى جارغاق قانداغالى
باغاله گى بىلچىلداپ،
جورغولوى باسب ئۇرۇشتوب،
بارغان ساين جۇرۇشتوب،
الغان اەكەن جىندى قۇل
بارشايماين كۇمۇشتوب،
قاراغان كىشى اوڭقوندى،
فارسات بالانى
قاراقىتاب آلسا تۇڭقانداي،
آستىن قاراب اقچاڭداپ،
آرقىلسن قاراب قىلچاڭداپ،
قۇلاغن تىك كوتورۇپ،

قۇيرۇغۇن جەرگە چۇۋالتىب
قازانداي سوورۇ كومورۇپ،
قاسقانداي بەلى تۇيۇلۇپ
جال قۇيرۇغۇ سۇيۇلۇپ،
قز كەلنىن بارىسن،
جالدىراب جاندا تۇڭۇلتۇپ،
اشىگىنە قز چىقباي،
چاتىرىنا ئۇيۇلۇپ،
چاتردن تۇورا بەتىنە،
قزداردن بەركى چەتىنە،
سالب كىرپ بارغاندا،
كوربوگون جان آرماندا،
ساقچى قويغون سارى قز،
قابارچى قويغون قارا قز،
قايرا چۇرقاب قالدى اەمى،
سوزدۇ باشتاب كەب آيتىپ،
قابىلاندىن كوزۇبۇ
قاق سەمەتەي ئوزۇبۇ،
جىردەب كەلگەن جەرگىبى،
جە بولبو سو اەجەكە،

ام چىتىب كەلگەن امرگىبى،
چاغىر تاشدىن بۇلانىبى،
چاقىرىپ كەلگەن كۈيۈك بۇ،
آيتسا كەبدىن ازى بى
اق شۇڭقاردىن آرتىنان،
تالاستان كەلگەن كىشىبى،
آتىن موينۇ آلچاقداپ،
آيواندىن تۈركۈن مېنىبىر،
ساداقدىن موينۇ چاپچاقداي،
چىغاچدىن تۈركۈن ايلبىتر،
قىزل تۈلكۈ جۈنۈندى،
كۈلگۈنۈ قزدىن اۈنۈندى،
قرغوول جۈندۈۈ قز اۈندۈۈ
قىزل چىراق نۇر جۈزدۈۈ،
قىزل چىيىكل جاش بالا،
قىزل بۇۈرۈل ات منكەن،
قل قۇيرۇغۇن شارت تۈيگۈن،
كىرىپ كەلدى ميناكەى،
ايشەنبەسەك اجهكە،
اشىكە چىغىب قارا دەپ.

قزدار مۇنۇ تائىباي
كەلدىن بارن كەكەتب،
قزدىن بارن بەكىتب،
اھبىرەگەن قارا بەت،
اھبىرەبەى اھكك باس،
جاپىراغان قارا بەت،
جاپىراباى جانغك باس،
شىبىر-كۈيۈر قلغانك،
شكفلداشب كۈلگۈنك
مەنى شلدىك قلغانك
باشك كەتەت قاپىيا،
اۈشۈل كەلگەن جاش بالا،
شاقلىداغان بوز بالا،
سەمەتەى آنداى جان اھمەس،
جەگل جىگت آل اھمەس،
جەتب كەلچۇ بالا اھمەس،
آنق اۈزۈ بولغوندى،
اھجەك چۈرۈك اوڭچۇ اھمەس،
آيتقانم جالغان بولبوسو،
آلدا اۈزۈ بلبەسە،

تالاق قىلىپ بۇتدارن،
تاشتاب كەلب چۇرتدارن،
پايغامبار آق، دىنى آق،
بەجىندە قالب آلتىن تاق.
مەلتىرەگەن تووزوقدون،
جانمىدى آزاد قىلام دەپ،
قاچىپ كەلگەن اوشول خاق.
آق بولوتدون توقۇلۇۋ،
آرز قاندىن آلامبەت،
قاق اوشونۇن تۇقۇمۇ،
كۆل چورو كەلب قالغاندىر،
آندانى چقسا آق جولىتى
آتشقان جووغو سان قولىدى
قازانقا چقسا آق جولىتى،
قاچىغان جووغو سان قولىدى.
آي بالتا آلتىن اەلەكى؛
آباسىنن جانندا،
آلتى سان قولىدى مەدەرى،
قان چورومەنەن كۆل چورو،
اون اەكىدە تاپىدىر،

اويۇندۇن كۆلور چاغىدىر.
قارابەت كەبى جالغاندىر،
قان چورو مەنەن كۆل چورو،
اوشولور كەلب قالغاندىر.
شىپىر-كۇبۇر قلىبا دەپ،
شكىلداسىپ كۆلبو دەپ
سر آلدىرىپ سالىبا دەپ،
چىمىر قانب كەب آيتىپ
چىنى مەنەن بەك آيتىپ
سىرن سۇراب آلتى دەيت،
آقۇن قاندىن آي چۈرۈك،
آربورۇمۇن آيتاين،
بو سوغو ماڭداي بوتوكوز،
مويمولجۇغان آرقار كوز،
كۆمۈش مۇرۇن قولوك چاچ.
قوش قارقىرا كەرمە قاش،
آقاق نشتۇز قىيما قاش،
آما مويۇن تۇيمو باش،
آق قوچقوردوى ماڭقايىپ،
آق م'الداي داڭقايىپ

آچلسا بەتى جارق اەتب.
آلتندان سويكو ۱۰۰ تۇتام
اومۇرودو شارق اەتب
كوكۇرۇگۇندو جايىلىب،
توتۇ قۇشۇن قۇيرۇغۇن،
اون اەكى تۇرلۇق سايىنپ،
ورتولۇق قىلىپ تۇمارچا،
سارى آلتندان تاغىنپ،
گاۋھار مەنەن جاقۇتدان،
قىيال قىلىپ چابىتىرپ،
سارامجالى اوشوندى،
جامانات كورۇپ جاقتىرپ،
۱۰۰ توبەلى مايىشىپ،
جەكەنگە بۇتۇ چالېشىپ،
كومكورمو قۇندۇز كەمچەت بورك،
كوك جەلكەدە قىشايتىپ،
كۇلچورونۇن قاشىنا،
باسىپ چىقىدى سۇيقايب،
آرقاسىدا آقىلاي،
آتلان كوينوك شۇۋدۇراب.

آرقاردى كوزۇ جوودۇراب
جەن قومۇزدى شاڭقىلداپ،
ماس بولغوندى شاڭقىلداپ،
چوچۇن بالا اەكەنسك،
جولۇك بولسۇن چىراغم،
قايدان كەلگەن بالاسك،
قىزل بۇرۇل ات مېنىپ
قل قۇيرۇغۇن، شارت تۇيۇپ،
آلسقى جەردەن چىغېسىك،
نال بويۇگا قاراسام،
سولقۇلداغان چىبىقسك،
قۇۋا جۇلۇن چاش بالا،
قاي قالغا باراسك،
قانداي قۇرغان بالاسك،
آل جايگىدى آيتاغوى،
آرماندا ۱۰۰ اولۇب قالاسك،
آرالاب كرسەك ۱۰۰ اولوسۇك،
آتابى قوردۇق كوروسۇك،
جونۇگىدۇ آيتىپ بايان قل،
قايسى جاقدان چۇروسۇك.

آدەبى جوق جاش بالا،
قاندن قىزى قاشندا،
قاتقىلىقداپ كۈلۈسۈڭ
آقۇندۇن قىزى آى چۈرۈك،
قارولچۇسۇ تاشندا،
كەمچەت بوركۇ باشندا،
قاراغم جول جۇرۇبسۇڭ
باش كىشكىدى آيت باچم
آقۇندن قىزى چۈرۈككۈن،
آستىنان آدام اوتبۈگۈن،
آسلى تۇزرا كەتتەگەن،
امركەك آدام اوتبۈگۈن،
آق بەتن كورگۈن آدام زات،
كورسوم دەپ قايتا دەگدەگەن.
قارولچۇسۇ ساندىن كوپ،
ەنتەلە بەى قاراغم،
باچمىراق ئسۈيلۈدەپ
آقلاى مىنتىب آيتقاندا،
آتدىن باشن بۇردۇ ەمى،
مدن قاچقن دەسەڭ قاچقنمىن،

قانتن قزغا قالغاندا،
قاندۇۇ قارا قاشقرمىن،
قاندان كەلگەن ەلچى مىن،
قايقولغۇ كەلگەن چەنچى مىن،
قازاداغا قوشچۇ مۇن،
قان آزالاش جوشومۇن،
آوز كۇتۇندو قارا بەت،
قايسى دەسەڭ اوشومۇن.
تۇرا قالب اوقتولۇب،
مەلتەرەگەن بەگمجان،
قوينۇنا قولۇن سالىدى ەمى.
قوروز دوى بولغون موينۇنان،
قولۇن آرتا سالىدى ەمى.
اىپكەى بولغون آق ەمچەك
ايمەرە قارماپ قالدى ەمى.
مۇنا اۇشۇنۇ كورگۇندو،
آقۇندۇن قىزى آى چۈرۈك
آردانغاندىن اولبۇدۇ.
اولبوى ترۇۇ قالبادى.
آر قا چاچن بۇلايتىب.

اقىلىك قىسقا جاش بالا،
ازابقا بىلىك سالاسىك،
امرىك سۇيىلوب اوزۇك شوق،
امرىك قىلار كىشىك جوق.
بەيىش سۇيىلوب اوزۇك شوق
بەي پاي قىلار كىشىك جوق،
قايدان جۇرگون بالاسىك،
مانىكىدى ايتىپ بايان قل،
قايسى جاققا باراسىك.
كۆل چورو تۇرۇپ كەب ايتات،
كەب ايتقاندا دەب ايتات،
كەچە بالىلۇ كۆلدۇن باشىنان،
الا كۆلدۇن قلىشىنان،
الا كۆلدۇن سازىنان،
اق شۇكىقاردى قاپىرب،
سۇروو سالىپ كەلمەن،
اق شۇكىقاردى بىر چەتن
چۇروك سەندەن كورو. مۇن
اى چۇروك ارتق جەكەسىك،
اق شۇكىقار جووبۇن بەرمىسىك.

اق تاماغىن قاراساك،
اق شۇكىقاردى قىلايتىب.
آچۇسۇ كەلب آچىلىپ،
ايتقانىنا آچىنىپ
آلتىن مەيز شىرن سوز،
آستالاب ايتىپ چاپلىتىپ،
قىزدى كورۇپ قلىقداپ.
قىرغىيەك قۇشداى شقىلداپ،
آدەبسىز اوسۇپ قۇتۇرۇپ،
قىزدى كورۇپ جۇتۇنۇپ،
قوينۇنا قولۇك سەلاسىك،
قانداى بەيىش بالاسىك
بۇ جورۇغۇك قويىبوسوك،
بىر بالاغا سالاسىك،
آتامدىن آتى آقۇن قان،
قاروولچۇسۇ باشىدا،
قاندىن قىزى قلىشىدا،
اولۇپ كەتتە چۇناغم،
جۇبارمەك بولۇپ جلىشىدا،
بوودو اولۇپ قالاسىك

آندا چۈرۈك كەب آيتات،
آدەبىز بالادەب آيتات،
شۇڭقار دەگەن اەمنە،
جەڭدەگەن اەمنە،
ئسوز آيتاسك تەم اەلە
جولووچۇ بولسوك اەل مينا،
بايلانغان بەيباق مەن مينا،
سەنن ^۱اوزوك كەم اەلە،
مەن ئسوز سۇرايمەن تەم اەلە،
تۇب آتاڭدى تۇرۇب آيت،
تۇبۇنون بايقاب بېلەلى،
چوك آتاڭدىن ^۲اوزۇن آيت
قاق اەلە قارا كوزۇن آيت
^۳اوز آتاڭدى قاتباي آيت
اەلڭدەگى جاقشىنى،
آتام دەب آتن ساتباي آيت.
آتاڭ تەڭدۇۇ امر بولسو،
چاشىرب آيتب نەپايدا-
آت سۇراماق ئسۇننوتدور،
امر سۇراماق كەلبەتدەن.

سوز سۇراماق اپيزاتدان
اەمى كۈل چۈرۈكە بەدى باشتادى،
تاماشا كەبىدى تاشتادى،
جەڭگە كور بوگونسۇب كەب آيتبا،
قانتەر اەكەن دەب آيتبا،
كەڭ تالاسدىن بوپۇنان،
آلا كولدۇن اوپۇنان،
آق بۇلا بولۇب بۇرۇلۇب،
آق قۇۇ بولۇب قۇبۇلۇب،
آق چاباق بولۇب چىلتىداپ،
قارا سۇۇدا قىلتىداپ،
بىر كورسوتۇب ^۴اوزۇمو،
^۵اۈچ كورسوتۇب كوزۇمو،
آق شۇڭقار سالغان قول اۇشۇ
آندانب چىغىب آرتىڭدان،
ازدەب كەلگەن جول اۇشۇ.
تەگمى تەرگەب ^۶سوز سۇراب،
مەنى تەكسىز كىشى دەڭبى،
مەنن تەگمەن قايغى جەڭبى.
قالقىدان تەرب ^۷سوز سۇراب

مەنى قالقىز كىشى دەدگىي،
مەنن قالقىدان قايغى جەدگىي.
جەرىپىز كەكك قول كەكك تالاس
قالقىپىز نوغوى امرماناس،
ۈلۈ آتابىز بويون قان،
بويون قاندىن چايان قان.
چايان قاندىن قارا قان،
قارا قاندىن تاراغان،
قادىرلۇ جاقب بالاسى،
چايدارى تۇۇغان امرماناس،
امرماناسدىن بالاسى،
جەتم قالب جەتلىگەن،
اق بولوتدوى كەتلىگەن،
ماناسدىن ۈلۈ سەمەتەي
سەمەتەيدىن ۈيىنىسى،
سەن تانىساك قارا بەت،
ۈيىنىسى امەي كىمىيسى.
ۈوز اتامدى آيتاين،
بايغامبار اق ۈدىنى اق،
بەجىندە قالغان آلتىن تاق

توزوقتون آزات بولوم دەب
قاچىپ كەلگەن او شولچاق،
آلتىن آيدار چوق بەلبو،
آزىقاندن آلامبەت
آلامبەتدىن تۇقۇمۇ،
آنقىداپ پىلگىن ۈشۈنۈ،
آباكەم آلامن دەب آتداندى،
آي چۈرۈك سەندەي سۇلۇۈنۈ،
آق شوگقاردىن آرتىنان،
آي چۈرۈك جەگە دارتىنان،
آزىق آلغان آلتى بەدە،
قوش جۈكتۈگۈن تورت جورغو،
قوشتوغۇنۇم اون تورت آت،
آندانب چقىق ۈچ بەكزات،
آرچا تورۇ بۇۇدانغا،
آياقتاي كەبەز بايلاىت،
اون تورت كۈلۈك آيداتب،
بۇگۈندون قالباي بارام دەب،
آي چۈرۈك سەنى آلام دەب
دۈشمانغا بولسۇن كۈيۈنچۈ،

جەڭگە ساغان سۈيۈنچۈ،
اندا چۈرۈك كەب آيتات،
قان قۇسقان بالا دەب آيتات،
آتاي كوتوك نە دەيسىڭ،
سەمەتەي تەڭگى مەن اەمەس،
مەنن تەڭم سەن اەمەس.
آتاشقان كۈبووم چن قوجو،
سەمەتەيدەن كەم اەمەس،
جەتەلەرگە تووم بار،
آتام بولۇب آتاشقان،
چن قوجو دەگەن كۈبووم بار،
آلتندان. سوققون اەرم بار،
آلامن دەب تالاشقان،
جەديگەردن باياغى،
تولتوى دەگەن جەنەم بار،
امر تولتوى سەندەن كەم اەمەس،
تاي اەجەسى چۈروكتۇ،
تارتىرب قويچۇ امر اەمەس،
تولتويدون قوردۇق كورو سۇڭ،
چن قوجودون اولوسۇڭ،

آرتىڭدا قالڭ قولۇڭ جوق،
آي چۈرۈك آلارجولۇڭ جوق.
اۈشۈ جەردەن قايتىب كەت
بۇل سوزۇمدۇن باريسن،
سەمەتەي آندۇۋۇ آباڭا،
توكبوى چاچباي آيتىب كەت.
اندا چورو كەب آيتات،
آقۇندۇن قىزى آي چۈرۈك،
بۇل كەبىڭدى ات اۈقسۇن،
ات اۈقباسا كەم اۈقسۇن.
تولتوى مەندەن چن قوجو،
آق شۇڭقار بەرسە سالابى،
آتاشقانى آي چۈرۈك،
سەنى آلىرب آبا كەم،
قۇرتالادا قالابى!
آتقانن جازباس مەرىنەن امر،
آيتقانى قابىل كەلگەن امر،
چاپقانن جازباس بالبان امر،
دالايغا قرغن سالغان امر.
آق كەلتە اۈنۈ اتقاندا.

قاتۇۇ آيقيرب آبا كەم،
اۇنۇ كەلب چققاندا،
تقتوچۇ تولتوى آلبىيى
شىغايىدن اۇۇلۇ چن قوجو،
چىداب تۇرچۇ جانىيى،
اۇيالباس اۇلتان بەتتېيى،
اۇرۇشا تۇرغان كوتۇبۇ!
اۇشۇ كەبىدى جەكەكە،
سەمەتەى اۇغۇب قالباسن،
خالقىكا دۇرپوون سالباسن،
اقۇن قاندىن تۇرۇنون،
سەنى آچ بېلەكەن آلباسن،
آستىمداغى بۇۇرۇلغا.
قر آرقاغا سالباسن،
اەركە جەكەم چاچىكەى
آشقانغا كىرگىزب،
آشماچى قاتن قلباسن.
كۇل چورو مۇنۇ آيتقاندا،
قىزل تۇمشۇق قوۇ تۇمشۇق
قانداى قۇرغان بالا دەب،

قلغان آيشى چالا دەب
قاتن قزدن بارىسى،
قاتقىرب كۇلۇب قالدى اەمى،
مۇنۇ منداى قويولۇ،
بەلەستەكى توروگو،
قايتب اەمى كەلەلى.
اۇزۇك كورگون چوك دۇربۇ،
چاغارانغن ايمەرب.
چىداب كورگو جىبەرب،
اوكدوب قارماب ايمەرب،
اوپولۇ كوزدوى جىبەرب،
اوك كوزۇنو سالدى اەمى،
اويلچۇب قاراب قالدى اەمى.
آرستان تۇۇغان كۇل چورو،
دايرانى كەچب بارغانن،
قاتن قزدن اچىنە،
آرالاپ چورو قالغانن،
بەكدن قىزى بەگمجان،
قوينۇنا قولۇن سالغانن،
قوروز دوى بولغۇن مۇينۇنا.

قولۇن آرتا سالغانن،
كورو قالدى چۇناغاك.
ساي بۇدانغا تاقا اۇرۇپ،
قان چورولوب چاقيرب،
اشققاندىن كەپ آيتب،
آنداردى توقۇ دەپ آيتب
آق چولتوى تۇزغان كۈل چورو،
آي چۈرۈك تاب آلغانى.
آي چۈرۈك چورو بېرىگب،
آباسن توزۇپ قالغانى!
جە. آيتقان كەبم جالغانى،
كەرەمەتتۇۇ بەرەنم،
كەلەرم بېلب آلغانى،
كەلب تۇرۇپ قالغانى:
اۇرۇشباي چولدون آللى،
چن قوجو مەنەن تولتويدۇ،
چوروم اۇيات قىلب سالالى.
آق شوگقار قاپسا قولۇمدان،
آي چۈرۈك توزسو چولۇمدان.
آلدىرب ابىسەم تولتويغو:

چوروم ماڭدايغا بۇتكون شورۇمدان
چۇرۇ چوروم بارالى،
اوردو دون چققان قزدارمەن،
اوينوب قۇمار قانالى
آقۇندۇن قىزى چۈروكتۇ،
سۇيسو قۇداي آللى،
شەنتب آيتب سەمەتەي،
آبىكەنن قاق تەلكى،
آلب كەلب توقۇتۇپ،
آلسنا چۇرۇپ قاڭقورۇك
چن قوجونۇ قورقۇتۇپ،
اون تورت آتدى جايلاپ،
قان چوروغو آيداپ،
آسابا قولدو قالقلاپ،
مىتىغى جوندو چارقلاپ:
ماڭداي جانن قاراساك،
كەبەزەي بولغون آق كوكۈل
آسماندى كوزدۇي قىلاقتاب،
باتىراق چۇردۇ بۇلاستاب،
آ، دەگەنچە بولبودۇ،

اوزۇڭ كورگون اوزگونچكو،
قان چورومەنەن قاڭقورۇڭ
جەتب كەلدى جاقىنداب.
سۇنۇ كەلب قاراسا:
چىبىرن تۇلكۇ جويلو بوى،
چلبىر سالسا بويلو بوى،
كەچەمن دەگەن ادام زات،
۱۰ اولبويمۇن دەب اويلو بوى!
ادىرن تۇلكۇ جويلو بوى،
آرقان سالسا بويلو بوى،
آغىنن كورگون ادام زات،
آقبايمەن دەب اويلو بوى.
سۇرناى تارتىب جەزنايدان،
سۇۇ آقباغان كەڭ سايدان
سۇۇلار آغىب قوشۇلۇپ،
باشىناق موڭكۇ بۇزۇلۇپ،
چىمىلداق تارتىب جەزنايدان
چىمى اۇرۇندۇكەڭ سايدان،
سۇۇنۇ كورۇپ چۇناغڭ،
بابەدن آيتىب ۱۱ بىرنايدان،

باشىنان موڭكۇ بۇزۇلۇپ،
آياغىنان سارى سۇۇ،
آغىب كەلب قوشۇلۇپ.
آغىنى قانۇۇ كۇركۇروب،
آدامدن بويمۇ دۇركۇروب.
جۇروڭكۇ جوق آدامدار،
دامبالىنا بۇركتۇرۇپ،
اەكى چەتى آيپاق قار.
تېيگەن جەرى جار بولۇپ،
مۇنۇ كورگون ادام زات،
كەچۇۇ تاپپاي زار بولۇپ،
كەڭ دۇينوسۇ تار بولۇپ،
توقتولۇپ بايقاب قاراسا،
توودوى بولغون تولقۇن بار،
بارا تۇشۇپ بۇزۇلۇپ،
جاينلى تۇشۇپ توڭۇلۇپ
جاتقان ۱۲ اۇيدوى بالقدار،
سۇۇ ۱۳ اۇستۇندو كورۇنۇپ
كورۇپ تۇرۇپ بەندەنن،
كورۇنۇن جاشى توڭۇلۇپ.

جانقان اەكەن چوڭ اۈرگۈنچ،
جالاڭقەچداي كورۇنۇپ،
اۈشۈ سۇنۇ كورگۈندۈ،
قلمباردن اۈۈلۇقان چورۇ،
كەلگەننەنە اوكۇنۇپ.
باستىرالباي ساندالب،
ابا كە دەپ جالبارب،
بۇگۈن مندا جاتالى،
كەچۈنۇ مقداپ چالالى،
كەچۈدون قابار آلالى.
آقۇندۇن قىزى چۈرۈككۈ،
امرتەڭ كەچب بارالى.
جە، بولبوسو ابا كە،
كىيىمدن بارن چەچەلى،
آت جايداقتاب كەچەلى.
آغىنى قاتۇۇ چوڭ دايرا،
آغز باي قويبويت آسىلى.
قان چورۇ آنى آيتقاندا،
آباسى تۇرۇپ مۇنۇ آيات،
سۇز بولغون كىيىم قۇرغاچۇ،

سۇۋدان قورقۇپ تۇرباچى،
جاش بالا كەچكەن دايرادان.
كەچبەيمەن دەپ قاچقانڭ،
آقىلڭدان شاشقانڭ،
آتانن آرمان كۇنۇ بۇل،
آي قاراڭغى تۇنۇ بۇل،
آجال جەتەپ كۇن بۇتسو،
كرىز بەي قويبويت قازغان كور
توبو كەل دەپ آلدانغا،
تارتىمباستان جۇرۇبەر،
ماڭداي جاقدا جۇتۇنۇپ،
كۇل چورۇ قاراب تۇر بايىپى
دايرادان قورقۇپ كەچبەسەم،
آباڭدى قۇداي اۈربايىپى،
قارابەت شلدىڭ قلبايىپى،
چۈرۈككۈ شلدىڭ بولغونچۇ،
سۇز تۇبۇنو چوگويۇن،
تۇمشۇغۇ جوق قۇۇچورۇ،
بۇگۈرۈكچۈ اولويۇن.
آجالم جەتەپ كۇن بۇتسو،

بابەدىنگە جالىنىپ،
اەتەك جەڭكى مالىنىپ،
اەشەندەرگە جالىنىپ.
قولدى قوداي قولدى دەپ،
اتام ماناس اوڭدى دەپ.
اۋوب بارا جاتقاندا،
قاق تەلكى سۇزغا باتقاندا،
ايدا كىرىپ اووزۇنا،
توبو كىرىپ شوزۇنو،
قاچان توبو قىلچۇ اەلە
قوجونۇ كورسو اۇرچۇ اەلە.
جاقب قاندى جالماغان،
ايبكەنى اياماغان،
كوبوشتۇ كورگو كرگزگەن،
كوك جالدىغن بىلگزگەن،
قولدى چۇسۇ امرچىگەن،
تۇبۇ مەنەن تۇقۇمۇ،
اولىگون ساين اورچۇگون.
اوتسكۇر ماناس تۇقۇمۇ،
اى بولوتدون توقۇلۇ

اىداتالا قۇدۇرەت،
اماناتن بەرەين،
ازالدا تاغدىر بۇيۇرسا
اقتۇندۇن قىزى چۇرۇكىدۇن،
اينەكەدى كوزۇن كورويۇن،
جاراتقانغا گەب ايتىپ،
شالمرەنەم دەپ ايتىپ،
اتاردن بارن سابادى،
اغن سۇزغا قىلمادى.
قايرا تارتىپ قىلچىبادى.
باقاي قاندىن بوز جورغو،
امر كەچەدى بولۇپ باشتادى.
سۇزدان قورقۇپ قان چورو،
جۇرۇگو چىغا جازدادى.
ماناسدىن اۇزۇ امر سەمەش،
سۇزغا كردى چۇراتىپ،
داڭقاندىن چاڭدى بۇراتىپ
كرگەن جەردە جوغولۇپ،
سۇردۇگو تۇشۇپ اوڭولۇپ،
باغالەگى مالىنىپ،

توبو قىلىپ اوزۇنۇن.
جالن چىغىب كوزۇنۇن.
كۈلۈگۈن ساناب كۇۋلونۇپ،
كۈل چوروغو سۇيىلو نۇپ،
آستىدا بۇزۇل آتم جوق،
آلدادان بلشقا دارتم جوق
زامانا تۇشتۇ بلشما،
جانىدا كۇلۇس باتر جوق،
چۈروكتون باشقا دارتم جوق.
آبايلا باي اوتكوزدۇم،
آناكىدىن كورۇ دۇيىنو بوق.
آيداغانم اون تورت آت،
بىر بۇزۇلچا بولبودۇ،
آلدىمداغى قان چورو،
كۈل چوروچو بولبودۇ.
سۇزۇنۇن پىرى دالىياس،
چلبىرىنان آلدى امى،
سۇزدان سۇيروب قالدى امى.
اويۇزكۇ قزدن بارىسى،
چار بلشنىدا چاردانىپ،

آراق مەنەن بوزونۇ،
آرالاتا آشاغان.
جىيرما جاشدى جاشاغان.
مۇندان مۇرۇن چۇنغاڭ
آلسقا سابار جۇرو املەك
ساي بۇزدانغا مينە املەك
آغىنى قاتۇۇ داريياغا،
جان آبايى كىرە املەك.
دۇوانا كەلسە تۇرباغان،
تۇرۇپ سالام قلباغان.
قوجو كەلسە قوپوغون،
قووب سالام قلباغان.
قوجو كورسو شايلانغان،
قولۇ بۇتۇن بايلانغان.
دۇوانا امشەن كورگونىو،
قارسىلدا تىب آيدانغان.
دۇوانا كەلسە اۇرچۇ املە،
قاشقايب قاراب تۇرچۇ املە،
قارا مۇرتوز تۇگونىكۇر،
قاچان توبو قىلچۇ املە.

چاچ مونچوغۇ شالدىراب،
آي چۈروكتون كەب سۇراب،
آيتا قويچۇ دەپ سۇراب،
سەمەتەي دەگەن اۇشۇبۇ،
كەچە آلب كەلگەن بۇۇدايق
قاق اۇشۇنۇن قۇشۇبۇ.
چن قوجودەگەن كەب اەكەن،
چينىغى جەزدەم بەك اەكەن،
اۇشۇ جەزدەم تۇرغاندا،
اقلدۇ اەجەم آي چۈروك
تیبەيمەن دەرڭ اەب اەكەن،
قزدن بارى كۇلۇشۇب،
سەمەتەيلى كورۇشۇب،
ايسينيشيب بەيپاقتار،
اشتائينا سييشيب،
ايلپيز برگە قونسو دەپ،
ماناسدن اۇۇلۇ سەمەتەي،
الغان جارم بولسو دەپ
ازغانا اوينوب كۇلسوم دەپ،
ارمانسز بولورمەن بەيپاق.

اەلپيز برگە چۇرسودەپ
قزدن بارى شاتدانپ،
سەمەتەيگە تاڭدانپ،
قزداردن بارى مەلتيرەپ،
ماس بولغوندى اەنديرەپ،
اوشو كەزدە قاڭقورۇڭ،
اەكى اينىنن مۇرۇگو،
اەكى كشى قونفوندى،
اەكى بەتن قاراساڭ،
اەكى داڭقت تويغوندى.
تولقۇنۇ سۇنۇن شارنداي،
كەڭدىگن كورسوك تالاسداي،
كەلبەتن كورسو ماناسداي،
قاچرغانى جولبورستوى
قايساغانى آلبارستاي،
ايسينغى جايدن آپتاپداي،
سۇۇغو سرتدن شامالداي،
سۇرۇن كورسوك قاڭقوردۇن،
قاچىرب چققان قامانداي،
ماڭدايىنا قاراساڭ،

قارا قاشقا تيناردای،
بۇتكون بوپۇن قاراساڭ،
سولغو چققان مۇناردای.
اوڭ بوپروڭۇ بۇلق اەتسە،
اويروتقو بۇزۇق سالغانداي
دۇشماندن بەلى سنغانداي،
تۇۇغاندن كوڭلۇ تنغانداي،
قازن قزدن باريسى،
پەتینە چىداپ تۇرا آلباي
باتردن اۇۇلۇ قاكقورۇڭ،
سۇۇدان چقدى جارق اەتب،
ايتەلگى قۇشداي بارق اەتب،
كۇلۇڭۇن سىناب كۇۇلونۇب،
بلاستىرب كەلدى تۇگونكۇر،
كۇل چورونغو سۇيلونۇب،
نامىزڭدان اولبويسۇڭ،
قايتا قابار بەربەيسڭ،
آردانغاندان اولبويسۇڭ،
اينب جووب بەر بەيسڭ،
جولدۇ قاچان چالاسڭ.

جووبىدۇ قاچان آلاسڭ،
جووبولوڭدۇ بالاسڭ،
جولدو جۇرگون قز بولسو،
سولقۇلداپ اوينوب قالاسڭ،
تەڭگى جۇرۇب تۇگونكۇر،
آباڭدى ەبر بالاغا سالاسڭ،
كەچۇۇتۇ قاچان چالاسڭ.
كەبىدى قاچان آلاسڭ،
كەسرلۇۇ چۇناق بالاسڭ.
بويو قازغان قز بولسو،
بولقۇلداپ اوينوب قالاسڭ
قان آقۇندۇن شارينا،
قاچان قابار سالاسڭ،
سەلكنچەك تەبەكەن قزمەنەن
سەلكلەب اوينوب قالاسڭ
سەندەى اسەر بالا جوق.
قۇداي سەنى اۇرات-قو،
امردن جوودان قاچقانى،
آقيلينان شاشقانى،
كوتورۇب قويغون اۇيۇڭ جوق

كۆكۈلۈم تاپقان نەمەك جوق،
قانداق اۇققان كەپك جوق،
قادرلاب تۇرغان جايك جوق،
آيلغا تويدۇ سويدۇرۇپ
بشرب تۇرغان كيشيك جوق
بەلەن قلغان چايك جوق،
آقۇن قاندىن دولۇسۇ
بزدەن قۇتۇلا تۇرغان جايك جوق.
جۇرۇ چوروم كەتەلى،
مندا تۇرۇپ نەتەلى
آندا چورو كەب آيتات،
آسىلم آبا تۇرا تۇر،
آرزمى آيتام اۇغا تۇر،
آتكدن باشن بۇرا تۇر،
جەز اچندە قولو جوق.
آبا كە سەنن بۇل جەردە،
آستكدى توزچۇ نوغوى جوق.
آتاك ماناس قابلان،
اومبۇنۇ چالب اولجو آلغان،
اورتوسۇن بۇزۇپ جول سالغان،

اورۇسدان آلم كوب آلغان.
آستكدان تۇزۇپ كەلگەندەى،
آى ساين آلم بەرگەندەى،
اوكفوغوى مۇرۇن چۇكقۇل كوز،
اورۇسدۇن قالقى مندا جوق.
آلتى شارر آنجيبان،
آياق جانغى سامارقان،
تۇزراسى تاشكەن، نامانگەن،
اورتوسۇ قوقون، مارغالاك.
آنجيباندىن سىنچى بەك
آيدا آلم بەرگەندەى
آنن جۇرتۇمندا جوق.
آندانب چىغب آلشقان،
بىرن بىرى چابشقان،
كورۇشكوندۇ چالشقان،
آلدىكى توزۇپ كەلگەندەى،
قابارك اۇغۇب آلسدان،
قرغزدن جۇرتۇمندا جوق.
اولوگۇن آيتب چاكرغان
اوانن قوشۇب چاكرغان

آنا ۋەنەن كوزۇنچو
قردارى مەنەن اوينوغون،
ايلەنن سۇسۇن بويۇغون،
قازاقدن قالقى مىدا جوق.
تارتىبايىز آيتۇدان،
قول آلدىدا كىشك جوق،
بۇل جەردە تورغان بزدەرگە،
آچۇقىلار ايشك جوق.
جولغو مىنگەن اون تورت آت،
جولۇغارك امر تولتوى،
آتاشقانك آى چۈروك
آلدىكان چقىدى اوشوندى
قاچرغانك آق شۇكقار،
قازاتقا مىنگەن كوب تۇلپار،
ازدەگەنك آى چۈروك،
ايشەنگەنك بىر قۇداى،
آسنىغانك آق كەلتە،
آتىشارك چن قوجو،
اەكسەگەنك آى چۈروك،
آلدىكان تۇورا چققان سوك،
كىمگە قاپار سالاسك.

كىمدى از دەب تابلسك.
قاچرغان قۇشۇك قولۇكدا،
قاچرلۇۇ جەگەم جولۇكدا،
آق شۇكقار تابىم سالب كەت،
آى چۈروك تابىم آلب كەت،
سۇلۇلۇغۇ سۇمباتتۇ،
آرزان مەنەن قىمباتتۇ،
چاچىكەيچە بولبوسو،
كوگۇلۇكو تولبوسو،
آلبايمىن دەب آيتىب كەت،
قالاغان كۇيوو آلسن دەب،
آقۇن قانغا آيتىب كەت.
كۇل چورومۇنۇ آيتقاندا،
آباككىدى قۇداى اوگۇدۇ،
آيتار كەبن تورغۇدۇ.
جرغاب جاتقان جەرمەن،
جرغالدۇۇ نوغوى اەلمەن،
چاقىرب چۈروك قوزغويسۇك.
قوزغو غونغو جاراشا،
قول قۇشۇرۇب توز بويسۇك.
اوينوب جاتقان جەرمەن،

وردولۇۋ نوغوى اەلمەن،
اويرون چۈرۈك قوزغوبسۇڭ.
قوزغونغو جاراشا،
قول آلب مەنى توز بويسۇڭ.
تورۇڭۇز مۇنۇ آيتقاندا،
آندا چۈرۈك مۇنۇ آيات،
جولووچۇ كىشى جول مەنەن،
چووچۇن كىشى سىي مەنەن.
آدام اۇققۇس كەب آيتب،
آقۇندۇن قىزى آى چۈرۈك،
آلاسا جارم دەب آيتب،
تولتوى آتتۇۇ جەنەم بار،
چن قوجو آتتۇۇ ارم بار.
ماناسدن اۇۇلۇ چۇناغڭ،
چن قوجو، تولتوى دەگەندە
چنداب آچۇۇ كەلدى اەمى،
شىپلداپ سۇيلوب بەردى اەمى،
آبيدان آچۇۇ كەلدى اەمى،
آيقىرب سۇيلوب بەردى اەمى.
آقۇندۇن قىزى آى چۈرۈك،
آق شۇڭقار بەرچى كەتەمن،

آى چۈوك آلب نەتەمن،
جولغو قازان آسقان كۇڭ،
جولووچۇ جولۇن توسقون كۇڭ،
كەۇرگە جولۇن توسقون كۇڭ،
كەرۋەنچى قازان آسقان كۇڭ.
تېشى بۇۇداى بولغونچو،
چاچى قۇۇداى بولغونچو،
آق تاسما قامچى سىدىرب،
امر از دەيسك قىدىرب،
ساماى چاچك آق بولغون،
آتاسينن تۇرۇندو،
كوب اولتۇرۇب زاك بولغون.
شۇڭقارم بەرچى كەتەمن،
سەنى آلب نەتەمن.
كەتمەك تۇرسۇن كەك قولغو،
بۇگۇندون قالباى جەتەمن.
قارى دەسەك قارى دە،
قالى دەسەك بەيباقدى،
قان ماناسدن جاشندا،
باقاى آبام باشندا،
كەك اۇركونچدۇ چابقاندا.

كوب اول جوغو باتقاندا،
آلتن تاقدين اۇ ستۇندو،
آقۇن قان اتام جاتقاندا،
قاسيىدىن كورگوندى،
قالماقدان آلغان اول جونۇ،
قامچىغا چەنەب بولگوندى،
آلتىمش اەكى نار آلې،
آق قۇرچۇنغا سار آلې،
آلتىمش جورغو آيداتب،
باشىنا كەبەز بايلاتب.
سەنن آتاڭ قان ماناس،
بەل قۇدا بولغون جەرى بار،
آلدىڭدا تۇرغان چۇروككۇن،
قارى تۇرغان اەبى بار.
قان آتاڭ ماناس آقۇن قان،
قۇدا دەشكەن كەبى بار.
آرباق باتا دەبەسە
چن قوجو، تولتوى جەنەم بار.
قارشىڭداغى بەبىفدىن،
قارى تۇرغان اەبى بار.
آلتى بىرگە قول بەرگەن،

آلتى جول قيدر جول بەرگەن،
دەگەندە قۇداى اولڭ كورگەن.
قايىن اتام ماناس بااتردن،
قادىرن سىيىلاب كۇيىگومۇن،
جەتى بىرگە قول بەرگەن،
جەتى جول قيدر جول بەرگەن،
آل ءدۇينو كەتكەن آتاڭدىن،
آر باغىن سىيىلاب جۇرگومۇن.
قان اتام ماناس اولگوندى،
قانىكەي آزاب كورگوندى،
تەمر قاندىن شارينا.
تەنتىب كەتب سەن قالدىڭ،
تەلمىرىب چۇروك مەن قالىم.
تاي آتاڭدىن قولۇنا،
باشىڭدا كەتب سەن قالدىڭ،
جالدىراب چۇروك مەن قالىم.
قارى دەب آيتىب سىندىرىب،
مەن بەبىفدىن شورۇنا،
قارىغانچا سارغارغان،
قارا بەت چۇروك مەندەنبى؟
قايىنم دەب از دەب كەلبەگەن،

قادرلۇ توروم سەندەنبى؟
چاشكدا توروم جاش قالب،
سەن كەلبەدك مەنى از دەب،
آنان قاراب جانا آلبای
قیدیرب اۇچدۇم سەنى از دەب.
سەن قۇشۇڭدۇ آلا غوی،
چن قوجو مولدو چوغۇلتۇب،
آت چابتیرب توی سویۇب،
آق نیکەسن قیيات دەب
ساغان شاشقانمدان بارغامن،
اۇرۇشۇڭدۇ قوی توروم،
آق شۇڭقاردی آلا غوی.
قاندن قیزی قالییمان،
اۇرۇشۇڭدۇ قویغۇن دەب،
آچۇڭدۇ جەزدە بەرگن دەب.
آق چاترغا کرگن دەب
آراق بوزو اچکن دەب.
آق چاترغا کرگیزب،
آراق بوزو اچکیزب،
آراق سۇنۇب قاشقایب،

قالییمان تۇردۇ تاستایب
آچقل جاندۇۇ قزناقش،
آدەمی تورو جاش كۇلۇس،
آچۇسۇن قویۇب تاراتب،
چایدوسقو چاین قویدۇرۇب،
تای بایتالدی سویدۇرۇب،
تاستورقونۇن جایدیرب،
تاباققا سالب ماى قویۇب،
قاباغی مەنەن بال قویۇب
قازی آرالاش جال قویۇب،
بالدیزی سۇنۇب جەزدە ایچب.
باتردن اۇۇلۇ چۇناغك،
اۇداسی مەنەن بەشدى ایچب،
قان چورو مەنەن كۇل چورو،
دەم آلباسدان كوب ایچب.
قیزمتال بولۇب قیزیدی.
باتردن اۇۇلۇ چوناقدن،
بۇتكون بویۇ ایسیدی،
اوشوندو تۇرۇب كەب آیتات
بز آشۇسۇ بییک تووآشدىق.

آندانب ۋىدون چققاندا،
آى چۈرۈك جاين اۇققاندا،
آلتىمش كۈندۈى جول باسب،
چىرم اەتب اۇيقۇ آلبادم،
قۇش اۇيقۇنۇ سالبادم.
آزىراق اۇقتاب آلالى،
آقۇن قاندىن شارينا،
آندانىب چونوب قالالى.
آلاتالا بۇيۇرسا،
آندان كىيىن بارالى.
آق تىلماغىن قىلايتىب،
چۈرۈك تۇردۇ مۇنۇ آيتىب
آيتىبمىبى مەن ۋوزۇم،
آشدا بايسىڭ سەن ۋوزۇڭ.
تالادا اۇقتاب قالغاندا،
قاپىلەت باسب آلغاندا،
شىغايىدىن اۇلۇ چن قوجو،
آلسدان كورۇب آلبايىبى،
قاران تۇندۇ سالبايىبى،
آق كەلتە آلا مويىنۇڭدان،

آى چۈرۈك آلا مويىنۇڭدان.
كۇيپوڭدوب جاتا قالغانداى
كۇڭ بالاسى ۋزامەس،
شىغايىدىن اۇلۇ چن قوجو،
قورقبۈى تۇرغان كىشى اەمەس.
قۇلاب جاتا قالغانداى،
توروم قۇل بالاسى سز اەمەس.
قۇل قىلۇۇچۇ ۋاش اەمەس.
جەدىگەردىن امر تولتۈى،
قورقۇ قويچۇۇ كىشى اەمەس.
آندانغىن توروم كەتەلى.
آق اوردوغو جەتەلى.
تۇن بويۇنچا بارالى،
سۇيلوشۇب قۇمارقانالى.
تىلماشاغا باتالى،
بەل چەچىش بجاتالى.
جولدىن كىشى كوربوسۇن،
جان كىشى ۋزدى بلبەس،
اوشو كەبىڭ آقل دەب،
قارابەت چۈرۈك ماقۇل دەب،

چاتىرن آتقا آتتىرب،
ارغامچى مەنەن تارتتىرب.
تۇن بويۇنچا جۇردۇ ەمى،
آقۇندۇن قىزى آى چۇروك،
كەر جورغو مېنب آقلىداب،
كەتۇچۇدوى جارقلىداب.
آلتىدان سويكو شارقلىداب،
شېپىراشب سۇيلوشۇب،
شۇقلىداشب كۇلۇشۇب.
قاتقىرىغى شاقلىداب،
تار دار بازارا كوچوگو،
جەتەب كەلدى جاقىنداب.
امشك آغا قوربلىشى،
سوقبىلەكدەى چويۇن باش،
اوڭ اينىنە سالىتر،
سەن كەمسكەب قالىتر.
كۇلۇمسۇروب كەب آيتب،
مەن آى چۇروك دەب آيتب.
آق قۇرجۇن اووزۇن آچدى ەمى،
آياباى آلتىن چاچدى ەمى.

قارا سارت كوگۇلۇن قوش قلب،
قارا سارت مەنەن چورونۇ،
آقىرەتلك دوس قلب،
قاچان كەلسە چوروغو،
داربازا اووزۇن بوش قل دەب
آلب كەلگەن مەيمەندى،
آدامدى بۇغان بىلگىزبە،
جاماندىق بولسو تىيگىزبە،
آلب كەلدى قوروغو،
مەيمان قانا آق اۇيگو.
بااتر مەنەن چورونۇ
آلتىن مەنەن سرداغان،
آدام زات مىنداي قىلغان.
قابىلان توروم كەلەت دەب،
قان بالاسى چۇروكتۇن،
آرباغى جۇرتدان آرتلغان
آراغى دا يار تارتلغان،
قىمىزى دا يار قويولغان،
قز بالدزغا سۇندۇرغان،
بەسى سەمز سويۇلغان،

چايى دايار قويۇلغان
قازى قويۇپ جال سالب،
قۇمۇراغا بال سالب،
تاستورقون قويۇلۇۋ،
آقۇندۇن قىزى آى چۆرۈك
آدامدان آرتق پورۇمۇ
آيتقان مەنەن تۇگۈنبويت،
آربر تۇرلۇۋ سونۇنۇ.
تۇن بويۇنچا كەلىشپ
ساندرغالۇۋ چۇناققا
دايار تاماق بەرئىپ
تاماق آچپ تويۇشۇپ،
قۇۋداى بولغون آق مامق،
چقا ناققا قويۇشۇپ.
قىينالپ كەلگەن بەيماندى،
اورۇن سالب جاتقىرىپ،
امشكەن بارن باقتىرىپ.
كۈزوتچۇ قويۇپ سرتىبان،
اون جگكتە باقدىرىپ.
آندا چۆرۈك كەب آيتات،

اوز ايچينەن قۇوانب .
وردونۇ كوزدوى جونودۇ .
قارا بەت بەى باق چۇبالب
وردوغو باسب كەلدى اەمى .
جىلب اۇيگو كردي اەمى .
سىپايى تورو چۇناقدىن ،
كەلەرىن چۇروك بىلدى اەمى
كەرە بەندۇۇ تاقتاغا .
كەبەزدەن سالغان باقتاغا ،
تۇۋاردان قلغان كوشوگو ،
تۇۋرا تارتب آلدى اەمى .
تورقودون قلغان كوشوگو ،
بەل قۇرچودون جازدانب
مامقىدى باشقا سالدىرب ،
باترىنا نازدانب
كەلبەر سىگەن قارا بەت
كەرىلب جاتب قالدى اەمى .
مۇنۇ مىنداي قويۇگۇز ،
تورودون قابار آلىگىز .
آقلمان چۇروك كەتكەن سوڭ .
آقۇن قاندىن اوردوغو ،

آقىرن باسب جەتكەن سوڭ ،
كۈل چورو تۇردۇ اويغونۇب .
آى چۇروك مەنەن آبا كەم ،
برگەدر دەب اويلونۇب .
كورو يۇن دەب تاماشا .
توروكۇز جانات چۇروك جوق ،
تۇرۇب كەلب قاراسا .
اندا كۈلۈس كەب آيتات .
كەب آيتقاندا نەنى آيتات .
آيلانايىن آبا اەكە ،
آقۇن قاندىن آى چۇروك ،
آتاشقانك قاناكەى .
آقۇندۇن قىزى قارا بەت ،
آتاشقان چارك بولغون سوڭ ،
آلباي قانتب قويوبۇز .
آى چۇروكدۇن قوينۇنا ،
بارباى قانتب قويوبۇز .
بارباغان مەنەن بۇلبويت دەب ،
آشق چارك آى چۇروك ،
آيتب - آيتب قويوبويت دەب .
چۇر آبا اەكە بارابز ،

بار باي قويسوق ئبا اەكە،
امرتەك اۇيات بولوبۇز.
كۈل چورو مۇنۇ آيتقاندا،
— آنداى بولاسو چۇناغم
سەندا برگە بارغن دەب،
آقۇندۇن قىزى چۇروككو.
امرتە قابار سالقن دەب.
توروگۇز مۇنۇ آيتقاندا،
قارا جانندان تۇگۇلۇب،
قارا كغيدا جۇگۇرۇب،
*اوزۇ آلچۇۇ نەمە دەى،
دەگەلە قاتۇ سۇيۇنۇب.
قۇداى اۇردۇ قۇلۇگۇدۇ،
قالەت دەبە مۇنۇمدۇ،
جۇگۇرۇب كەلب كۈل چورو،
قالغاغا اۇرۇندۇ.
توكور اوستا توكوگون،
*نورت آلاقان اوگوگون،
جالقن ميزن تەگەگەن
قاق ارغايغا سايتاغان.
بۇرما تەمر بۇردۇرغان،

باشنان چىغىب كەتەت دەب،
*نورت قرداغان بولوندىون،
قوش اەبەلك اۇردۇرغان.
جالقىنى قارش آى بالتا،
اوڭ قولۇنا آلدى اەمى.
قاق قاراغاي قالغاغا،
شالدىرانا سالدى اەمى.
توروگۇزدۇ اەرچىتب،
كۈل چورو جەتب باردى اەمى.
اوردوغو كەلب قاراسا.
قىرىق كىشى جانات جاناشا،
قىرىق كىشىنى كورگوندىو،
چويۇن باشى قولوندا.
كىرە تۇرغان جولوندا،
تەگىز جانات بارسى
امشكىن آلدى جولۇندا،
قايتارىشب قالبتىر،
چوقمورلورۇن قوچاقتاب،
بارىسى اۇقتاب قالبتىر،
اۇقتاغانن بلىگەن سوڭ،
سۇيۇنگوندىون كولدۇاەمى.

كېرىپ تورو قاراسا،
كوشوگو تۇرات تارتۇلۇ،
كومۇردون قلغان شام چراق،
باش جاغندا جاغىلىۇ،
سارامجالى آر تۇرلۇۇ،
تور جاغىنا قاراسا،
التندان كۇرسۇ تاقىتاغا،
ملمقتان قلغان باقتاغا،
التى تاجى باشندا،
بولوت قىلچ قاشندا،
قورققون كېشى كوز سالب،
قاراي آلغىس جاغندا،
التى تاقىدى كوردۇ اھى،
اۇقتاب جاتقان اقۇنغا،
تازم قىلپ تۇردۇ اھى،
ارقايسىنى اويلونۇپ،
آر باققا چەت بولوم دەپ،
چەت بولغون سوك آر باققا،
بۇل جالغاندا اوگبويم دەپ،
اوشو جاتقان اقۇن قان،
قۇسۇرۇنا قالامبى،

جە، بولموسو مەيلى دەپ،
آى چۈروككو بارامبى،
جە، بولموسو قويچۇ دەپ،
اۇشۇ جەردەن قايتامبى،
جە، قايتىپ بارىپ بۇل سوزدۇ،
كۇل چوروغو آيتامبى؛
توردو جاتقان چوروككوم،
اويغوو بولۇپ جۇربوسۇن،
قايتىپ كەتسەم مەن، امرتەك،
شلىدىك قىلب كۇلبوسۇن،
چۈروككوشلىدىك بولغونچو،
قۇداى تالا بۇيۇرسا،
باساكور بۇگۇن اوگدويۇن،
چۈروككۇ كوزدوى باسدى اھى،
آى چوروككۇن جانينا،
اقىرن باسب جەتدى اھى،
آشقىق تۇشۇپ چوروككو،
اۇقتاب جاتقان چۈروككو،
قۇبۇلجۇغان قارا بەت،
آلدا قانداى قلات دەپ
اوقۇس بولسو دولۇكۇك،

س.س.س.ر. قالقتارينن بوربور باسما
ماحكەمەسندە باسلىپ چىغىپ جاتقان كىتەبتەر.

- 1) سەكەتباي (اير)
- 2) سامالق (جازۇ جولو)
- 3) قاسىم ايرلارينن جىناغى
- 4) ناسىيان (اير)
- 5) قاناتتۇ (اير)
- 6) سەمەتەي (اير)
- 7) اۇچونچۇ جلدق اەسەب كىتەبى
- 8) اەكنچى جلدق اەسەب كىتەبى
- 9) باشتووچ ماكتەبتە اەسەب اۋيروء اۋيرو جولو.
- 10) باشتووچ ماكتەبتە آنا تلىن اوقوتو جونۇ.
- 11) اەسەبى مادانىيات تارىخى

قۇبۇلۇب كەتب قالات دەب.
قولوسدوى بولقون قارا چاچ
ايمەرب قارماب آلدى اەمى،
قوينۇنا قولون سالدى اەمى.
چۇقۇرانىب اويغونۇب،
اق جيلانداي تولغونۇب.
كەگى باردر اىچندە،
چاچىكە يگە باياغى،
ايتقان كەبن اويغو آلب.
قويو بەرگن چاچمدى.
جەلدەتدەرگە چاقىرب،
آلاينبى باشكىدى.
قوينۇما قولۇك سالغانداي.
اەمچەگم قارماب آلغانداي.
آلسا جارك مەن اەمەس،
تییۇۇچۇ جارم سەن اەمەس.
آلسدان كەلگەن جولووچۇ،
آببىرك مەنەن قايتب كەت
آل آقوالك باريسن،
جولدو شۇگا آيتب كەت.

ипт
09
С30

с.р 3352

2908

мссмо 19812

505

7

